Чебоксарская
Н. Б. им. Горького
0

Пётём тӗнчери пролетарисем, пӗрлешӗр!

1938 ФЕВРАЛЬ 16 ЙУНКУН 38 (4851)-мӗш №

Чӑваш Коммунӗ

20-мӗш çул тухать ● ПСК(б)П Чӑваш Обкомӗпе Тӗпӗçтӑвкомӗн хаçачӗ ● Пӗр №-рӗ 10 пус

РЕДАКЦИПЕ КАНТУР АДРЕСӖ:
Город Чебоксары,
ул. Володарского, 5, Дом Печати
ТЕЛЕФОНСЕМ: Редакторӑн 0—67
Ред. заместителӗн 0—88
Редакци секретарӗн 4—40
Демуриййӑн 6—23

Кайа йулакансен тепӗр хут асӑрхаттарасса кӗтмелле мар

(Çӗрӗç работникӗсен республикӑри канашлувӗн итогӗсем)

Февралӗн 13-мӗшӗнче Канашра районсенчи çӗрӗç пай пуçлӑхӗсен, МТС директорӗсен тата çӗрӗç пайӗпе МТС-сен асла агрономӗсен республикӑри канашлувӗ пулса иртрӗ. Канашлу республикӑра çуракине хатӗрленес ӗç мӗне пулса пыни çинчен сӳтсе-явӑрӗ.

1938 çулхи çуракине хатӗрленесси çинчен ССР Союзӗн Халӑх Комиссарӗсен Совечӗпе ПСК(б)П Тӗп Комитечӗ январь уйӑхӗн пуçламӗшӗнче уйрӑм постановлени йышӑнса, сав ӗçри çитменлӗхсене мӗнле майпа пӗтермелине конкретлӑн кӑтартса панӗç. Савӑн пекех тата çуракине хатӗрленес ӗç çинчен Чӑваш АССР Халӑх Комиссарӗсен Совечӗпе ПСК(б)П Обкомӗ йышӑнни, постановлени пур. Саванпах вара уйӑх ытла вӑхӑт иртнӗ. Çуракине хатӗрлевӗссинче кайа йулинсене пӗтерме вӑхӑт çитеймелле пулнӑ.

Анчах та, чылай районсенче халӗ те пысӑк çитменлӗхсем пур, чи кирлӗ ӗçсем йӗнӗпе те (тракторсене йусасси, вӑрлӑх сурткасси, суртла вӑрлӑх улӑштарасси) кайа йулинне пӗтермен. Çавна пит уçса кӑтартса пачӗ канашлу.

Çуракине ӑнӑçлӑн иртересси вӑрлӑхсене вӑхӑтра хатӗрлевинчен килни пурнӑçӗн те палла. Паха, çуртла вӑрлӑх тырпул тухӑçне ӳстерес ӗçре пысӑк вырӑн йышӑнса тӑрать. Çапла-пулсан та, чылай районсенче вӑрлӑхшӑн кирлӗ пек тӑрӑшни курӑнмасть. Заготзерно тата Госсортфонд склавӗсенче вунпӗр-пин центнер çуртла вӑрлӑх колхозсене кайаймасӑр выртать. Çавӑншӑн çӗрӗç органӗсем çеç мар, хатӗрлев организацийӗсем те нумай ӑнăçлă, çуртла вӑрлӑх улӑштарас ӗçре вӗсен инкекле йӗркелӗх те çук.

Тухса калакансенчен чылайӗшӗ Çӗрӗç Халӑх Комиссариатӗнче ӗçлекенсем çуртла вӑрлӑх улӑштарас ӗçе пӗтраттарса ӑанине кӑтартса пачӗç. Чӑнахах та, плансем тӑвас ӗçре Çӗрӗç Халӑх Комиссариатӗнче йӗркесӗрлӗхсем, тӗрӗç маррисем чылай пулнӑ. Çав вӑхӑтрах хӑшпӗр çӗрӗç пайӗсем хӑйсем те çуртла вӑрлӑх улӑштармали плансене тӗрӗç мар тунӑ. Акӑ Пӑрачкав районӗ „Московский 315“ çуртла çеле вӑрлӑхне 5 пин центнер пама шутнӑ. Çӗрӗç Халӑх Комиссариатӗ 2 пин центнер пана пулнӑ. Шӑтӑнтичен сахал пана пулсан та, пана хыççӑн халӑ район илмесӗр тӑрать. Тулӑ вӑрлӑхӗпе те çавӑн пекех пулнӑ. Çав вӑхӑтрах Пӑрачкав районӗнче чылай колхозсем çуртла вӑрлӑхсӑр лараççӗ.

Таса çуртла вӑрлӑх республикӑра нумай тупма пулать. Пӗр Вӑрнар районӗнчех пин тонна ытла „Днепр“ текен çуртла сӗлӗ вӑрлӑхӗ пур. Çӗрӗç органӗсем çавӑрӑнăçусӑр пирки çав çуртла вӑрлӑх ахалех выртать.

Çавӑн пекех колхозсемпе колхозсем хушшинче улӑштармали план та тулман. Сӗмӗрле, Йӗлчӗк, Шӑнкӑртам тата Шупашкар районӗсем плана ытламшипех тултарнӑ. Халӗ вӗсем планпа пӑхиннех татаж та лайӑхрах категорилӗ çуртла вӑрлӑх хатӗрлеççӗ. Çав вӑхӑтрах Патӑвӑл, Ишлей, Кувакина, Тутаркас тата ытти районсем плана халӗ те тултарайман. Ишлей районӗ февралӗн 10-мӗшне мӗн пурӗ те 20 процент çеç улӑштарнӑ. Колхозсемпе колхозсем хушшинче вӑрлӑх улӑштарас ӗç йулса пыни, çӗрӗç пайӗсемпе МТС-сем çав ӗçе конкретлӑ йӗртсе пыманнинчен килет.

Вӑрлӑхсене трифесем витӗр кӑларса тасатас ӗçпе Шӑмӑршӑ, Шӑнкӑртам, Канаш, Пӑрачкав, Турхан тата Тутаркас районӗсем халӗ те прорывран тухайман. Çав районсенче трифесемпе усӑ курас ӗç калама çук ӑнăçх. Пӑрачкав районӗнче пурӗ 16 трифер. Анчах çӗрӗç пайӗнче 6 трифер çеç шутра тӑрать. Ытти 10 машинӑ ӑçта кайни çинчен никам та пӗлмест.

Тракторсемпе ытти йалхуçалӑх машинисене правительствӑ кӑтартса панӑ срукра йусаса çитерме усвосем пурте çителӗкле. Савна Шахасанрипе Куславкки МТС-сен ӗçӗсем те кӑтартса параççӗ. Тракторсене йусамали плана вӗсем срукченех тултарнӑ. Çав вӑхӑтрах пӗтӗм республикӗпе илсен, тракторсене йусас ӗç йулса пырать. Уйӑрмах—Пӑрачкаври, Канашри тата Вӑрмарти МТСтанцисем начар ӗçлеççӗ. Февралӗн 10-мӗшне Пӑрачкаври МТС 63 трактортан мӗн пурӗ те 28 трактор, Канашри—25 трактортан 7(!) трактор çеç йусанӑ.

МТС директорӗсем ӗçе пӗлсе кирлӗ пек организацийӗлемен, тракторисемшӗн тӑрӑшмаççӗ. Акӑ, Канашри МТС 1937 çулхи ӗçшӗн тракторисене халӗ те тӳлесе татман. Пӑрачкаври МТС-ре ӗç дисциплинине пӑсса йанӑ. Хӑшпӗр рабочисем тракторсен уйӑрам пайӗсене айăкка сутма хӑтланни те пулнӑ. МТС руководительӗсем социалисӑмла ӗç майӗсене хакламаççӗ.

Çуракине хатӗрленее ӗçре чылай районсенче 1937 çулхи тырпулсемпе тулӑшсене ӗçкӳнӗсем тӑрӑх валеçсе пӗтермелле те пысӑк чӑрмав пулса тӑрать. Йӗлчӗк районӗнче 10 колхозра, Трак районӗнче 10 колхозра тырпулсене халӗ те валеçсе пӗтермен. Чылай çӗрте тата валеçмели ведомоссене тунӑ хыççӑн та валеçме васкамаççӗ. Тырпулсене валеçни хут çинче çеç шутланса тӑрать. Канашра Тӑвай тата ытти районсенче те тулӑшсене валеçсе пӗтермен колхозсем пур. Хӑшпӗр колхозсенче тата авӑн та çапса пӗтермен. Çака вӑл пӗтӗмпех районсенчи çӗрӗç органӗсем — çӗрӗç пайӗсемпе МТС-сем çав хуçалăхла-политикӑла ӗçе хакламан пирки, вӑл ӗçрен пăрăнса ӗçленӗ пирки пулнӑ. Тулӑшсене халиччен валеçмесӗр тӑнипех вӑл—колхозниксем ӗçлес кӑмӑлне путарса пыни пулса тӑнине вӗсем йăнăнса илеймен

Колхозла йал тӑрӑшса ӗçлесшӗн. Колхозниксем пӗр-пӗринпе социалисӑмла ӑмӑртува хутшăнса 1938 çулта ниçăн пулман тырпулшăн кӗрешесшӗн. Анчах чылай районсенче çӗрӗç органӗсем колхозниксен ӗçлес кӑмӑлне çӗкленгерсе пыраймаççӗ, малта пыракан колхозсен опытне ытти колхозсем çине куçармаççӗ, социалисӑмла ӑмӑртăва кирлӗ пек организацилемеççӗ. Çӗрӗç органӗсем кашни колхоза 1938 çулхи вӑйлӑ тырпулшăн большевикла кӗрешекен тумала, кашни колхозра, малта пыракансен республикӑри сӑмӑтне пулма тивӗç илес кӗрешӗве сарса ӑмала.

Канашлура пулнисем пурте йулса пыракан ӗçсене туса çитерме, республикӑри сӑмӑта пысӑк çи ӗçсемпе пыма пулчӗç.

Хӗрлӗ Çар службине ӗмӗрлӗхех йулаççӗ

ДОН-ри РОСТОВ, февралӗн 13-мӗш. (ТАСС). Çур-ӗр-Кавказ çар округӗнчи вуншар тата çӗршӗр бойецемпе кӗçӗн командирсем Хӗрлӗ Çар службине ӗмӗрлӗх профеççи тума суйласа илни çинчен докладлă запискăсем параççӗ.

Çапла, сӑмахран, Сӗкӗлоз йулташ командир пулса йертсе пыракан чӗрпе нумайӗшӗ бойецемпе командирсем, службă срукĕ хухнă ыççăн та Хӗрлӗ Çар ретнех йулӑ. Вӗсем çапла çыраççӗ:

„Ăнăçлăхсăр йулатпăр. Вăрçă техникине тата лайăхрах вĕренсе пырăпăр“.

Хӗрлӗ Çар службине ӗмӗрлӗхех йулнисем хушшинче—кӗçӗн командир Соседко йулташ, отделени командирӗ, комсомолец, вӑрçă ӗçне тата политикăна сӑнаканнисем ӗçлекен Ващченко йулташ тата ытти çынсем те. Ващченко йулташ отделенийӗ техникăна пит лайăх вĕренсе çитнĕ, чăрçе ни малти вырăна йышăнса тăрать.

М. В. Фрунзе çуралнă çĕрте

Пĕр çуртăн тул ĕненне йĕркене кĕртнĕ те. Халь вăл çуртăн йышăнкине йĕркелеççĕ.

Çитес сывăх кунсенче çав пат-тăрла Хĕрлĕ Çăран полковниксенĕ, Ленин—Сталин партийĕн шанчăклă ывăлĕ, Михаил Васильевич Фрунзе çуралнă çурта уçмала тăваççĕ.

Иккĕмĕш çуртне пĕтĕмпех йĕркелеме. Унта М. В. Фрунзе ăмăнĕпе тăракан музейĕ вырнаçтарăнă. (ТАСС).

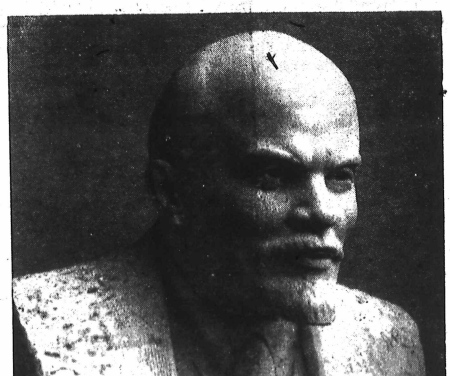

ЭКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: В. И. Ленин бӳстĕ—В. Андреев скульптор тунă (В. И. Ленинăн Центрти музейĕ).

Совзфото репродукцийĕ.

Пӗтӗм Росссийӑ Тӗпӗçтӑвкомӗн XVI-мӗш созыври IV-мӗш Сеççийĕ уçалчĕ

Сеççине уçнă чух М. И. Калинин йулташ каланă сăмах

Йулташсем—Пӗтӗм Росссийӑ Ĕçтăвакан Тĕп Комитет членĕсем! 1937 çулхи йăнварĕн 21-мĕшĕнче Советсен Пĕтĕм Росссийăри Чрезвычайлă XVII-мĕш Сăвăç пирĕн республикăн Конституцине сирĕплетрĕç.

Сăвăç çав лăрурах сакăн пек решени йышăнчĕ:

„Пĕтĕм Росссийăн Ĕçтăвакан Тĕп Комитетне РСФС Республикĕн çĕнĕ Конституцийĕ тăрăх суйлав Положенине туса хатĕрлесе сирĕплетме, çавăн пекех тата РСФСР Аслă Советне суйламали сруксене кăтартса пама хушас“.

Сăвăçăн çак решенине пурнăçа кĕртес тесе, 1938 çулхи февралĕн 10-мĕшĕнче Пĕтĕм Росссийăн Ĕçтăвакан Тĕп Комитет Президиумĕ „РСФСР Аслă Советне суйламали Положени“ проекгне ырларĕ тата ăна пăхса тухма Пĕтĕм Росссийăн Ĕçтăвакан Тĕп Комитетăн тăваттăмĕш Сеççине тăратать.

Пĕтĕм Росссийăн Ĕçтăвакан Тĕп Комитетăн тăваттăмĕш Сеççийĕ пирĕн республикăн суйлав саккунне аслă Сталинла Конституцине тивĕçлĕ тăвас тĕлĕшпе пĕтĕм вăйпе хурĕ, тесе шанатăп епĕ.

Пĕтĕм Росссийăн Ĕçтăвакан Тĕп Комитетăн тăваттăмĕш Сеççине уçăлнă тесе шутлатăп. (Алă çупаççĕ).

Пӗтӗм Росссийӑ Тӗпӗçтӑвкомӗн XVI-мӗш созыври IV-мӗш Çеççи дневникĕ

Февралĕн 14-мĕшĕнче Кремльре Пĕтĕм Росссийăн Ĕçтăвакан Тĕп Комитечĕн XVI-мĕш созыври IV-мĕш Сеççийĕ ĕçе тытăнчĕ.

18. сехет тĕлне Национальăйсен Совечĕн ларăвĕсен залĕ тулса ларат. Росссийă Советлă Федеративлă Социалисăмла Республикăн мĕн пур кĕтесĕвĕнчен те килнĕ Пĕтĕм Росссийăн Ĕçтăвакан Тĕп Комитечĕн членĕсем, ăшшăлă хăнасем—Мускаври çаводсемпе фабрикăсен рабочийĕсем, Хĕрлĕ Çар, совет интеллигенци представительĕсем вырăнсене ăшшăнаççĕ.

Зала Калинин, Молотов, Андреев, Жданов, Петровский, Шкирятов, Горкин йулташсем пырса кĕреççĕ. Тăвăлла оваци кĕрлет. Пĕтĕм Росссийă Тĕпĕçтăвкомĕн членĕсемпе хăнасем партинепе правительствă руководительĕсене хĕрхенĕ саламласçĕ.

М. И. Калинин йулташ Сеççине уçас умĕн кĕске-сăмах тухса калат. Шăвăлла аплăпе ăшă сăмахпа тухса калат. Шăвăлла аплăпе ăшă сăмахпа тухса калат. Шăвăлла аплăпе ăшă сăмахпа

Колхозсенчи комсомол организацийĕсем вăйлă тырпулшăн кĕрешес ĕçре

Çуракине хатĕрлейĕс ĕçре комсомолецсем малта пыраканскен, вăйлă тырпулшăн кĕрешес ĕçре активиссем пулса ĕçлемелле. Вĕсен колхозра социализмла йăвăрту пуçарса йăраканнисем пулмалăх. Малта пыракан колхозсенчи комсомол организацийĕсем çапла ĕçлеççĕ те. Вăйлă тырпулшăн кĕрешес ĕçре комсомолецсенчен стахановецсем тата ударниксем çĕршерĕн, пиншерĕн шутланаççĕ.

1938 çулхи вăйлă тырпулшăн кĕрешес ĕçе кăçал ун малтан Куславккари „Восход" колхозра комсомолецсем хутшăнчĕç. „Восход" колхоза комсомолец Кузнецов йул. йĕртсе пырат. Вĕсем çуракине хатĕрленесси çинчен партипе правительствă йышăнна постановлениене тĕплĕн сĕтсе-йăвăнă хыççăн, каhни комсомолеца уйрăм ĕç сумне çирĕлетнĕ. Çапла тунă хыççăн çуракине хатĕрленес ĕç чылай мала кайнă. Вăрлăх çуртласа тасатас ĕçре комсомолка Сучкова Марийă йĕртсе пыракан звено чи малта пынă. Кузнецов Алексей пăхакан лашасем колхозра чи аван лашасем шутланаççĕ.

Комсомолецсем пуçарса пынипе колхоз хĕлле тумали агротехникăла ĕçсене те чылай пурнăçланă. Йăлхуçалăх машинисене тата çуракинче кирлĕ ытти ĕçхатĕрсене пуртне те йыçаса хунă.

Çăвăн пекех Трак районĕнчи Каганович ячĕпе тăракан колхозри комсомолецсем те аван ĕçлеççĕ. Колхоз председателĕ Иванов йул. хăй те комсомолец. Ку колхозра пĕтĕмпе 23 комсомолец, вĕсенчен 14 комсомолец колхозра ответлă ĕçсенче ĕçлеççĕ. Христофоров, Ксенофонтов тата Николайев йулташсем бригадир пулса ĕçлеççĕ. Антонов—асла коньюк, Хунăкова—ферма пуçлăхĕ. Комсомолецсем лайăх ĕçленипе колхозра çуракине хатĕрленес ĕç те лайăх пулса пырат. Пайăнхи куна колхоз вăрлăхсене пурне те çуртласа çитернĕ. Йăлхуçалăх машинисене хатĕрлесе çĕре çемçетмелисене планпан ытларах шутлăшипех пухса хатĕрленĕ.

Шăхасан районĕнчи Атнашри Киров ячĕпе тăракан колхозри комсомолецсемпе комсомолкăсем 1938 çулхи вăйлă тырпулшăн кĕрешес ĕçре хĕрӳлĕн ĕçлеççĕ.

Анчах та, çуракине хатĕрленес ĕçре сахал ĕç пачах хутшăнман комсомол организацийĕсем те пур. Вăрмар районĕнчи Йăмбай колхозне илер. Колхоз çуракине пит наçар хатĕрленет. Çитменине тата аван та çапса пĕтермен. Колхозра комсомол организацийĕ 6 сыпран тăрăт. Анчах, комсомолецсенчен пĕри те колхоз ĕçне хутшăнса ĕçлемест, колхоз ĕçне йĕркелесе йăма тăрăшмасть.

„Чылай организацисенче социализмăма йăвăртăван ленинла-сталинла принципĕсене,—вăл принципсем талăкшăн çĕкленӳ тăвасси, малта пыраканнисен кайа йăлаканнисене йăлташла пулăшасси çинчен калаçсăн,—манаççĕ", тенĕ ПСÇЛКС Тĕп Комитечĕ „Çамрăк стахановецсене комсомол организацийĕсем ĕнчен пулăшасси тата стахановла йĕхăма çамрăксем хушшинче сарасси çинчен" йышăннă постановленире.

Малашне колхозсенчи комсомол организацийĕсен пурин те çамрăксем хушшинче социализмла йăвăрте тата стахановла ĕçлесспне сарас, конкретлă йĕртсе пымала.

Сводкăсемпе хатĕрленекенсем

Пĕр ирхине колхоз правленине правлени председателĕ пырса кĕче рус чĕркеме пуçларĕ. Унтан хăç сеç кидне хаçата вулама тытăнчĕ:

—Ӳйа тислĕк кăлармала. Минералла çăнăхсем хатĕрлемелле. Планăсем çуракине мăнтăр тухмала... Вăрлăхсене сурт лама...

Хаçат çинче çакăн пек çырнă вырăнсем Вăрман Çӳкторти „Парижская Коммуна" колхоз (Ишлей р.) председателĕн куç умне сике-сике тухрĕç. Çакăн хыççăн, Йерманов тарăн шухăша кайрĕ.

— Мĕнле-ха, епĕр ӳйа пĕр лав та тислĕк кăларман, вăрлăх сурт ласа пĕтермен. Ку ĕçсене мĕнле пулсан та майлаштармала пулать пулĕ,—шухăшласа илчĕ вăл.

—Семĕонов, кил-ха!—кăшкăрчĕ йăнăшăр пӳлĕмрĕ лараканскен счетовода.

—Ӳйа пин лав. тислĕк кăлартăмăр, вăрлăхсене çĕр процентĕнпех тасатнă тесе йалсовета сводкă парас. А фактический ĕçне кайран та тăваттăр,—тет Йерманов председатель.

—Сводкине парасси пăрăнăр та... вăл улталанă пек пулать вĕт-ха,—тет счетоводчĕ.

Вăхăт нумай та иртмерĕ, „Парижская Коммуна" колхоз çуракине хатĕрленессине лайăх, ĕçлет тесе каласа та пуçларĕç Вăрманкасы Çӳктер йалсоветĕнче.

Анчах, тĕрĕссипе илсен, кунта пайанхи куна çитсе те йăлхуçалăх машинисене, лаша кӳлмели тăвăрашсене йыçаса çитермен. Ӳйа тислĕк пĕр лав та кăларман. К. К.

Ăмăрту договорне тĕрĕслемеççĕ

Çĕнĕ Мами колхозĕ (Шăхасăн районĕ) кăçал вăйлă тырпул туса илессишĕн кĕрешмест.

Колхоз суртсăр вăрлăхсене те суртлисемпе улăштарса çитермен. 7,11 центнер клевер, 1,78 центнер тимофеевка, 0,05 центнер кантăр вăрлăхĕ çитмест. 84 центнер тулă вăрлăхне суртламан.

Çĕре çемçетмелисене хатĕрлес плана та пурнăçламан. Тислĕк 1000 тонна ытла, кĕл 20 центнер, кайăк-кĕшĕк тислĕкĕ 37 центнер хатĕрлемелле пулнă, ăна хатĕрлемен. Лашасене кӳлмели тавраш сем йусавсăр. Лашасем те начар.

Колхоз Йунтапари колхозпа ăмăртать. Ăмăрту договорĕ мĕнле пурнăçа кĕрса пынине ку тарăнчен пĕрре те тĕрĕслемен.

С. Соколов.

Гектартан 150 пăт илессишĕн

Йунтапари „Алмаз" колхоз (Елĕк районĕ) членĕсем кăçал нихăçан пулман пысăк тухăç илессишĕн тăрăшаççĕ. Вĕсем акмали вăрлăха ытлашшипех суртласа хатĕрленĕ. Çуракинче кирлĕ ĕçхатĕрсене йусаса пĕтернĕ. Агротехникăй кăтартăвĕсене пурнăçа кĕртес тесе хальхи çĕре çемçетмелисене планпан ытлашшипех пухса хатĕрленĕ.

Çăвашкалах Александровскинчи „Хĕрлĕ Сормă" колхоз та çуракине аван хатĕрленет. Ӳйа тислĕк, торф çителĕклĕ кăларнă. Тислĕкне торфа хутăштарса ларнă. Вĕрлăхсене суртласа хунă, машинăсене йусанă. Вĕсем гектартан 150 пăтран кайа мар тĕштăрпа туса илессишĕн тăрăшаççĕ.

Çав хушăрах МТС-ăн йăпах ĕçне манса хăварма май çук. Вĕсем йăлхуçалăх машинисене йусассине кайа йулса пырасçĕ. Акă, Йӳçкассинчи „Социализăм" колхоз уйăнче МТС-ăн сейлăкĕсемпе плугсем йур аĕнче ларасçĕ пулин те, МТС директорĕ çав машинăсен çинчен нимĕн те шутламасть.

Çуракине хатĕрленнĕ вăхăтра суту-илӳ организацийĕсем колхозниксене куллен кирлĕ таварсене ытларах кӳрсе килесси çинчен шутламасçĕ. Нихăш йăлпора та машинăсене сĕрмели йăпаласем илсе-килессишĕн тăрăшмасçĕ. Ӳйăрăнăх Васкассинчи йăлпора лаша кӳлмели таварсем çук. Ăна кӳрсе килме шутламасçĕ те.

Вас Йефремов.

КОЛЬЦОВКĂ

Колъцовкари (Вăрнăр р.) Сталин ячĕпе тăракан колхоза кашни çулах районсенчен, колхозсенчен екскурсине пырасçĕ. Вĕсем Колъцовкăсен паха ĕçĕсемпе паллашаççĕ, вĕсен опычĕпе хăйсен колхозĕнче усă курасшăн тăрăшаççĕ.

Колхоз председателĕсем, ферма пуçлăхĕсем, бригадирсем, стахановецсем, дойаркăсем, тимĕрçсем темиçе километртан пырса йĕкшеççĕ. Колъцовкăна колхозникĕсем хăнасене йыратса йышăнаççĕ, вĕсене хăйсен колхозĕ çинчен калаça парасçĕ.

1937 çулта Вăрмар, Йĕпреç, Пăрачкав, Кувакинă, Çĕрпӳ т. ыт. районсенчен, колхозсенчен Колъцовкăна екскурсине килсе кӳрчĕç. 1938 çулта Горький облăçĕнчи Д. Константиновкă районĕнчен 3 колхозник килсе курса кайрĕç.

Вĕсем колхозри нумай тиражлă „Сталинец" хаçат редакцине çапла сыраççĕ:

— Сирĕн колхозăн килсе курни пире вăйлă тырпулшăн, йышлă выльăх-чĕрлĕхшĕн кĕрешме татах та хавхалантарать. Епĕр сирĕн патăрта хăвăр колхозниксен вăйĕпе тунă йăпаласене курса савăнтăмăр. Пире нимрен ытла клуб, саслă кино, типография, радиоузел, электричествă станцийĕ тĕлĕнтерчĕ. Кусемсĕр пуçне тата вăтам шкул, больницă, почтă уйрăмĕ, кашни килтех радио, Ильичăн лампăчки пурри сирĕн колхоз чăнах та пуйăн та культурăлă колхоз пулса тăнине тепĕр хут ĕнентерет.

Епĕр те сирĕн пуйăн опытпа усă курма тăрăшатпăр. Пире лайăх йышăнса хăвăр ĕçсемпе паллаштарăнăн сире салам,—теççĕ Константиновкă районĕнчен килнĕ Старостин, Крылов тата Картомин колхозниксем.

Кувакинă районĕнчен килнĕ „Хĕрлĕ партизан" колхоз председателе Атнашкин йулташ хăйсен делегаци йăчĕпе çапла сырса хăварнă:

— Епĕр, хамăр колхозран 13 çын, уйăхри тата выльăх-чĕрлĕх ĕçĕнчи ударниксем, инçетрен орденоносец колхозне курма килтĕмĕр. Сывăхраях çитсен, пире Колъцовкă хула пек туйăнчĕ. Йăл аймăкинче темĕн чухлĕ тырă амбарĕсем, выльăх-чĕрлĕх ĕрчетмели витесемпе сарайсем, вăтам шкул, пысăк та чапла клуб т. ыт. те колхозăн илемне кӳрсе лараççĕ. Вĕсем айăкранах пуйăн та культурăлă пурăнакан колхоз çинчен калаççĕ.

Колхозра ăçта пынă, ăçта пăхнă, унта йĕркелĕк, тасалăх. Çĕрле Колъцовкă урамĕсене те, колхозниксен килĕсенче те электричествă çутти çутăлать. Радиосăр кил, хаçат журнал çырăнса илмен кил çук. Хăйсен нумай тиражлă хаçат пур, радиоузел, саслă кино.

Епĕр те Колъцовкăсем пек пулма тăрăшăпăр. Колъцовкăсемпе ăмăртса ĕçлеме пулатпăр,—тет Атнашкин йулташ хăйĕн сыпăнĕнче.

Колъцовкăри Сталин ячĕпе тăракан колхоза чăннипех шкул вырăнне шутласçĕ. Унта темиçе километртан хамăр республикăри колхозсенчен, районсенчен тата кӳршĕри облăçсенчен делегацисем екскурсине килеççĕ. Вĕсен паха опычĕпе усă курса, колхозсене пуйăн та культурăлă пурăнакан тăвас задача лартасçĕ, вĕсемпе ăмăртса ĕçлеме пулаççĕ.

Д. Обофоров.

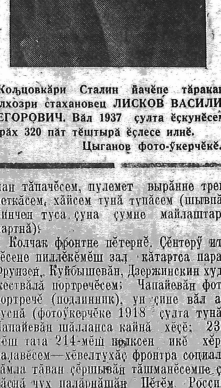

Колъцовкăри Сталин ячĕпе тăракан колхозри стахановец ЛИСКОВ ВАСИЛИ ИЕГОРОВИЧ. Вăл 1937 çулта ĕçкунĕсем тăрах 320 пăт тĕштăрпа ĕçлесе илнĕ.

Цыганов фото-ӳкерчĕкĕ.

Ĕçлес вырăнне хирĕçеççĕ

Вăрмар районĕнчи машинă-тракторлă станци йăлашки çулсенче йăлхуçалăх ĕçĕсене ăнăçлă ирттерес пынă тесен, йăнăш пулмасть. Ик-виçĕ çул хушши вăл МТС малти ретре пычĕ. 1937 çулта вăл, пĕтĕмĕшпе илсен, плана тултарнă.

Анчах кăçал МТС станци çук чыслăха çухатма тытăннă. Кунта, чăнкипе илсен, 1938 çулта вăйлă тырпул туса илессишĕн тĕ кĕрешĕве тухман. Çуракине хатĕрленес ĕç хăй тĕллĕн пулса пырасси çине шанаççĕ.

Машинă-трактордă станцин çуракине тухиччен пĕтĕмпе 55 трактор йусамала. Ку тарăнчен вĕсем 27 трактор кăна йусанă. Ку ĕçре пылайăах кайа йулса пырасçĕ Тракторсене йусаса пĕтермели срук вал—мартăн 1-мĕшĕ. Малашне те çак хăвăртлăхпах ĕçлесен, палăх, тракторсене срукри йусаса çитерме хĕн.

Машинă-трактордă станцине тракторсем йусас тĕлĕпше Чăваш Çĕрĕç Халăх Комиссариачĕ панă графика пурнăçа кĕртсе пыма мĕн кирли пурте пур. Тракторсене йусамали мастерскойăн асăлатнăй Халĕ пур тракторсене те Вăрмар тăх, МТСтанцин мастерскойĕнчех йусама пултарасçĕ. Рабочисем çителĕклĕ Йусама хатĕрсем те çителĕклĕ. Çапла пулин те МТС тракторсене йусас тĕлĕшпе кайа йулнă. Аçта-ха çăлтавĕ? Çăлтав—начар ĕçленине. Рабочисен ĕçне кирлĕ пек йĕркелеймененнине. Социализăмла йăвăртува организацийленминче.

Ытти ĕçсем тăрăх та МТС çуракине хатĕрленес тĕлĕшпе сине тăрса ĕçлени курăнмасть-ха. Вăрмăр районĕнчи колхозсем çуракинче кирлĕ вăрлăхсене 35 процент кăна хатĕрлесе çитернĕ Ӳйрăмăнах тулăпа клевĕр вăрлăхĕсем çитмеççĕ. Машинă-трактордă станци вăрлăхсене хăвăрт сурт ласа, тасатса хурас тĕлĕшпе, çавăн пекех ытти кирлĕ ĕçсем тăрăх та, сăмахран, йăлхуçалăх машинисене йусас, агротехника ĕçне вĕрентес, кадрсем хатĕрлес тĕлĕшпе тивĕçлĕ пулăшу памасть-ха. Ку тĕлĕшпе МТС директорĕ Тагачин йулташ хăй те сăвсемпе кулĕшет:

— Шупашкар хулинче йăлхуçалăх пăтăвĕпе районăн секретарĕсен, райĕсĕнкомăн председателĕсен, райĕсĕпе пуçлăхĕсен тата МТС директорĕсен конăшлăвĕ пулса иртнĕ хыççăн, пирĕн ĕç нимĕн чухлĕ те улшăнмăн-ха. Кивĕлеç ĕçлетпĕр. Колхозсемпе тачăнах сыхăнман. Хамăр вăйа колхозсем тăвăр тĕрĕс йĕркелесе тухман. Епĕр халĕ тракторсем йусатпăр. Вăрлăх хатĕрлетпĕр. Колхозсем уйа тислĕк мĕнле кăларнине сăнатпăр. Урăх нимех те тумастпăр-ха,—тет вăл.

Чăн. Ку тарана çитсе те колхозсенче машинă-трактордă станцин 1938 çулта мĕнле ĕçсем мĕн чухлĕ, хăш вăхăтсенче тумали çинчен сĕтсе-йăвма тытăнман. А вĕт ку ыйтуа колхозниксен асăлă пухăвĕсенче çеç сĕтсе-йăвни çитмест, ăна бригадăсенче те тĕплĕн пăхса тухмала. МТСтанцийĕн хăйĕн планне кăçал кашни колхозăн уйрăмăхĕсене: хăçан, мĕнле ĕç, мĕн чухлĕ тата мĕнле майпа тумалисене тĕплĕн шута илсе тумала. Анчах вăл курăмăпăх-ха. МТС директорĕ Тагачин тата унăн помощникĕ Попов йулташсем машинă-трактордă станцин тĕп ĕçне—колхозсенче агротехникăлă ĕçсене туса пырса, вăйлă тырпул туса илме пулăшас ĕçе йĕркелес вырăнне, пĕр-пĕринне хирĕçсе пурăнма тытăннă. Попов йулташ МТС директорĕ Тагачин çинчен елек сарма тытăннă, пулăшас вырăнне чăркантăрса пынă. Çавăнпа МТС пайăн кун та хăйĕн ĕçне тӳрлетсе çитеримест. Парти райкомĕпе райĕсĕткомăн МТСтанцине тивĕçлĕн пулăшми кирлĕ.

А. Б.

Пысăк тухăçлă тырпулшăн

Анаткас йалсоветне кĕрекен „Труд" колхоз пысăк тырпăшлă тырă туса илессине ирттĕнĕ çулта Шупашкар районĕнче 3-мĕш вырăнта танă. Кăçал районта пĕрремĕш вырăна тухассишĕн кĕрешет. Колхоз пайанхи куна 300 лав торф, 378 лав тислĕк уйа кăларнă. Кайăк-кĕшĕк тислĕкĕ 16 центнер, кĕл 50 центнер вухса хунă. Акмали вăрлăхсене тасатнă, вăрлăхсем шатнине шăтманнине районти вăрлăх лабораторинче тĕрĕслеттернĕ хыççăн, тулă 99 процент, сĕлĕ 99,5 процент, вика 99 процент, урпа 98,5 процент, шăтни палăрнă. Йăлхуçалăх машинисене тата урапасене йусаттарса типĕ вырăна пустарса лартнă. Кăçал кирек мĕнле çавталăк пулсан та „Труд" колхозри колхозниксем гектартан 120 пăтăн çав мар тĕштăрпа туса илессишĕн кĕрешĕççĕ.

Й. Васильев.

Колхоза кĕреççĕ

Хĕрлĕ Тукаишпа (Хĕрлĕ Чăтай районĕ) ĕдиноличниксем хушшинче массăлă-политикла ĕçе лайăх организацилесе пырасçĕ. Колхоз 1937 çулта вăйлă тырпул туса пысăк тупăш илнине кура, иртнĕ январь уйăхĕнче тӳрĕ ĕçлекен ĕдиноличниксем пĕтĕмпе 25 хуçалăх колхоза кĕчĕç. Хăть колхозниксем 1938 çулта татах та вăйлă тырпул туса илессишĕн хастарлăн ĕçлеççĕ.

А. Владимиров.

Хĕрлĕ Çаран мухтавлă çулĕ

(Хĕрлĕ Çарăн Тĕп музейĕнче)

Нумай хиссĕлĕ екскурсантсем столăпан пур кĕтеçсенчен те куперенех Комунăй площадĕ ĕнчелле утаççĕ, унта Хĕрлĕ Çаран Тĕп музейĕ вырнаçнă. Вĕсем кунта Рабочисене Хресченсен Хĕрлĕ Çарăн çĕнтерĕвĕсене, героллă кĕрешĕвĕсемпе тата унăн историн мухтавлă страницисене тепĕр хут аса илме килеççĕ.

Октябрьти социализмăла ăсла революцин малтанхи кунĕсенчи Петроградăн тата Мускавăн çĕсене шур пир сине художествăлăн сырса хунă, вĕсем сине мĕн пур пырăнан халăх камăлăлăн пăхат.

Çавăн çала куçса пырса, куçма пынă çынсем граждан вăрçиллисенчен те тата шалти контрреволюцине çĕмĕрсе тăкăнни палăлă тавăрăсемпе палланаççĕ.

Пĕрремĕш залсем революцилĕ йухăм сыралса çити, большевиксен йыртнĕ ус-пăхăнăсем çинчен, ăна чăваткăнсем тата унăн руководителĕсем çинчен—Ленинпа Сталин çинчен каласа парасçĕ.

Тăвăтăмĕш залра куракан умне Октябърти сапăçусен усăмăлă картинăсем тухса тăраç. Степасем çинче—совет художникĕсен картинисем. Вĕсенчен пĕри красногвардейецсен отрăдне Мускавăн Кремлĕне пырса кĕчĕне кăтартса парат. „Петрăн çинче революцин йĕнче кусĕл салтаксем Мускав шывĕ хĕрринчен Кремль çине мĕнле пынине кăтартă. Малала çакăн пек картинăсем куратăн: „Аврора" Зимний дворец çине пĕрремĕш хут перет, „Аврора" матросĕсем десанчĕ т. ыт. те.

Граждăн вăрçи хĕрлĕнче пырат. 1918 çулти январăн 28-мĕшĕнче Халăх Комиссарĕсен Совечĕ Ленин алă пусăнне Рабочисемпе Хресченсен регулăрлă Хĕрлĕ Çарне тăвасси çинчен декрет кăларат. Музейăн курма пынă çынсем пумăйчен çак декрет копийĕ патĕнче чарăнса тăрассĕ.

...Украинăна нимĕç вăрă-хурахĕсем йăрласа илнĕ. Дон çинчен Царицын патнелле Деникин сарăсем кусса пыраççĕ. Царицынпи—республикăн питĕ те кирлĕ стратегилĕ центрĕ, нумай çулсене пăтăрăшнăскен, хăрушăхăра. „Парти Сталин йышăнна Царицына сихласа, хĕрлĕçене тăмăçрат. Парти Ворошилов йăтна та Мускавăн ĕçсене шур пир сине художествăлăн сыхса хунă, вĕсем сине мĕн пур пырăнан халăх камăлăлăн пăхат.

Çавăн çала куçса пырса, куçма пынă çынсем граждан вăрçиллисенчен те тата шалти контрреволюцине çĕмĕрсе тăкăнни палăлă тавăрăсемпе палланаççĕ.

Пĕрремĕш залсем революцилĕ йухăм сыралса çити, большевиксен партине ирттĕнĕ çулсене, героллă кĕрешĕвсемпе тата унăн историн мухтавлă страницисене тепĕр хут аса илме çитерĕнĕ. Çапла тунă хыççăн çуракине хатĕрленес ĕç чылай мала кайнă. Вăрлăх çуртласа тасатас ĕçре комсомолка Сучкова Марийă йĕртсе пыракан звено чи малта пынă. Кузнецов Алексей пăхакан лашасем колхозра чи аван лашасем шутланаççĕ.

Комсомолецсем пуçарса пынипе колхоз хĕлле тумали агротехникăла ĕçсене те чылай пурнăçланă. Йăлхуçалăх машинисене тата çуракинче кирлĕ ытти ĕçхатĕрсене пуртне те йыçаса хунă.

Çăвăн пекех Трак районĕнчи Каганович ячĕпе тăракан колхозри комсомолецсем те аван ĕçлеççĕ. Колхоз председателĕ Иванов йул. хăй те комсомолец. Ку колхозра пĕтĕмпе 23 комсомолец, вĕсенчен 14 комсомолец колхозра ответлă ĕçсенче ĕçлеççĕ. Христофоров, Ксенофонтов тата Николайев йулташсем бригадир пулса ĕçлеççĕ. Антонов—асла коньюк, Хунăкова—ферма пуçлăхĕ. Комсомолецсем лайăх ĕçленипе колхозра çуракине хатĕрленес ĕç те лайăх пулса пырат. Пайăнхи куна колхоз вăрлăхсене пурне те çуртласа çитернĕ. Йăлхуçалăх машинисене хатĕрленес ĕçре çемçетмелисене планпан ытларах шутлăшипех пухса хатĕрленĕ.

Шăхасан районĕнчи Атнашри Киров ячĕпе тăракан колхозри комсомолецсемпе комсомолкăсем 1938 çулхи вăйлă тырпулшăн кĕрешес ĕçре хĕрӳлĕн ĕçлеççĕ.

Анчах та, çуракине хатĕрленес ĕçре сахал ĕç пачах хутшăнман комсомол организацийĕсем те пур. Вăрмар районĕнчи Йăмбай колхозне илер. Колхоз çуракине пит наçар хатĕрленет. Çитменине тата аван та çапса пĕтермен. Колхозра комсомол организацийĕ 6 сыпран тăрăт. Анчах, комсомолецсенчен пĕри те колхоз ĕçне хутшăнса ĕçлемест, колхоз ĕçне йĕркелесе йăма тăрăшмасть.

„Чылай организацисенче социализмăма йăвăртăван ленинла-сталинла принципĕсене,—вăл принципсем талăкшăн çĕкленӳ тăвасси, малта пыраканнисен кайа йăлаканнисене йăлташла пулăшасси çинчен калаçсăн,—манаççĕ", тенĕ ПСÇЛКС Тĕп Комитечĕ „Çамрăк стахановецсене комсомол организацийĕсем ĕнчен пулăшасси тата стахановла йĕхăма çамрăксем хушшинче социализмла йăвăрте тата стахановла ĕçлесспне сарас, конкретлă йĕртсе пымала.

Малашне колхозсенчи комсомол организацийĕсен пурин те çамрăксем хушшинче социализмла йăвăрте тата стахановла ĕçлесспне сарас, конкретлă йĕртсе пымала.

Сводкăсемпе хатĕрленекенсем

Пĕр ирхине колхоз правленине правлени председателĕ пырса кĕче рус чĕркеме пуçларĕ. Унтан хăç сеç кидне хаçата вулама тытăнчĕ:

—Ӳйа тислĕк кăлармала. Минералла çăнăхсем хатĕрлемелле. Планăсем çуракине мăнтăр тухмала... Вăрлăхсене суртламала...

Хаçат çинче çакăн пек çырнă вырăнсем Вăрман Çӳкторти „Парижская Коммуна" колхоз (Ишлей р.) председателĕн куç умне сике-сике тухрĕç. Çакăн хыççăн, Йерманов тарăн шухăша кайрĕ.

— Мĕнле-ха, епĕр ӳйа пĕр лав та тислĕк кăларман, вăрлăх суртласа пĕтермен. Ку ĕçсене мĕнле пулсан та майлаштармала пулать пулĕ,—шухăшласа илчĕ вăл.

—Семĕонов, кил-ха!—кăшкăрчĕ йăнăшăр пӳлĕмрĕ лараканскен счетовода.

—Ӳйа пин лав. тислĕк кăлартăмăр, вăрлăхсене çĕр процентĕнпех тасатнă тесе йалсовета сводкă парас. А фактический ĕçне кайран та тăваттăр,—тет Йерманов председатель.

—Сводкине парасси пăрăнăр та... вăл улталанă пек пулать вĕт-ха,—тет счетоводчĕ.

Вăхăт нумай та иртмерĕ, „Парижская Коммуна" колхоз çуракине хатĕрленессине лайăх, ĕçлет тесе каласа та пуçларĕç Вăрманкасы Çӳктер йалсоветĕнче.

Анчах, тĕрĕссипе илсен, кунта пайанхи куна çитсе те йăлхуçалăх машинисене, лаша кӳлмели тăвăрашсене йусаса çитермен. Ӳйа тислĕк пĕр лав та кăларман. К. К.

Ăмăрту договорне тĕрĕслемеççĕ

Çĕнĕ Мами колхозĕ (Шăхасăн районĕ) кăçал вăйлă тырпул туса илессишĕн кĕрешмест.

Колхоз суртсăр вăрлăхсене те суртлисемпе улăштарса çитермен. 7,11 центнер клевер, 1,78 центнер тимофеевка, 0,05 центнер кантăр вăрлăхĕ çитмест. 84 центнер тулă вăрлăхне суртламан.

Çĕре çемçетмелисене хатĕрлес плана та пурнăçламан. Тислĕк 1000 тонна ытла, кĕл 20 центнер, кайăк-кĕшĕк тислĕкĕ 37 центнер хатĕрлемелле пулнă, ăна хатĕрлемен. Лашасене кӳлмели тăвăрашсене йусавсăр. Лашасем те начар.

Колхоз Йунтапари колхозпа ăмăртать. Ăмăрту договорĕ мĕнле пурнăçа кĕрса пынине ку тарăнчен пĕрре те тĕрĕслемен.

С. Соколов.

Ĕçлес вырăнне хирĕçеççĕ

Вăрмар районĕнчи машинă-тракторлă станци йăлашки çулсенче йăлхуçалăх ĕçĕсене ăнăçлă ирттерес пынă тесен, йăнăш пулмасть. Ик-виçĕ çул хушши вăл МТС малти ретре пычĕ. 1937 çулта вăл, пĕтĕмĕшпе илсен, плана тултарнă.

Анчах кăçал МТСтанци çук чыслăха çухатма тытăннă. Кунта, чăнкипе илсен, 1938 çулта вăйлă тырпул туса илессишĕн тĕ кĕрешĕве тухман. Çуракине хатĕрленес ĕç хăй тĕллĕн пулса пырасси çине шанаççĕ.

Машинă-трактордă станцин çуракине тухиччен пĕтĕмпе 55 трактор йусамала. Ку тарăнчен вĕсем 27 трактор кăна йусанă. Ку ĕçре пылайăах кайа йулса пырасçĕ Тракторсене йусаса пĕтермели срук вал—мартăн 1-мĕшĕ. Малашне те çак хăвăртлăхпах ĕçлесен, палăх, тракторсене срукри йусаса çитерме хĕн.

Машинă-трактордă станцине тракторсем йусас тĕлĕпше Чăваш Çĕрĕç Халăх Комиссариачĕ панă графика пурнăçа кĕртсе пыма мĕн кирли пурте пур. Тракторсене йусамали мастерскойăн асăлатнăй Халĕ пур тракторсене те Вăрмар тăх, МТСтанцин мастерскойĕнчех йусама пултарасçĕ. Рабочисем çителĕклĕ Йусама хатĕрсем те çителĕклĕ. Çапла пулин те МТС тракторсене йусас тĕлĕшпе кайа йулнă. Аçта-ха çăлтавĕ? Çăлтав—начар ĕçленине. Рабочисен ĕçне кирлĕ пек йĕркелеймененнине. Социализăмла йăвăртува организацийленминче.

Ытти ĕçсем тăрăх та МТС çуракине хатĕрленес тĕлĕшпе сине тăрса ĕçлени курăнмасть-ха. Вăрмăр районĕнчи колхозсем çуракинче кирлĕ вăрлăхсене 35 процент кăна хатĕрлесе çитернĕ Ӳйрăмăнах тулăпа клевĕр вăрлăхĕсем çитмеççĕ. Машинă-трактордă станци вăрлăхсене хăвăрт сурт ласа, тасатса хурас тĕлĕшпе, çавăн пекех ытти кирлĕ ĕçсем тăрăх та, сăмахран, йăлхуçалăх машинисене йусас, агротехника ĕçне вĕрентес, кадрсем хатĕрлес тĕлĕшпе тивĕçлĕ пулăшу памасть-ха. Ку тĕлĕшпе МТС директорĕ Тагачин йулташ хăй те сăвсемпе кулĕшет:

— Шупашкар хулинче йăлхуçалăх пăтăвĕпе районăн секретарĕсен, райĕсĕнкомăн председателĕсен, райĕсĕпе пуçлăхĕсен тата МТС директорĕсен конăшлăвĕ пулса иртнĕ хыççăн, пирĕн ĕç нимĕн чухлĕ те улшăнмăн-ха. Кивĕлеç ĕçлетпĕр. Колхозсемпе тачăнах сыхăнман. Хамăр вăйа колхозсем тăвăр тĕрĕс йĕркелесе тухман. Епĕр халĕ тракторсем йусатпăр. Вăрлăх хатĕрлетпĕр. Колхозсем уйа тислĕк мĕнле кăларнине сăнатпăр. Урăх нимех те тумастпăр-ха,—тет вăл.

Чăн. Ку тарана çитсе те колхозсенче машинă-трактордă станцин 1938 çулта мĕнле ĕçсем мĕн чухлĕ, хăш вăхăтсенче тумали çинчен сĕтсе-йăвма тытăнман. А вĕт ку ыйтуа колхозниксен асăлă пухăвĕсенче çеç сĕтсе-йăвни çитмест, ăна бригадăсенче те тĕплĕн пăхса тухмала. МТСтанцийĕн хăйĕн планне кăçал кашни колхозăн уйрăмăхĕсене: хăçан, мĕнле ĕç, мĕн чухлĕ тата мĕнле майпа тумалисене тĕплĕн шута илсе тумала. Анчах вăл курăмăпăх-ха. МТС директорĕ Тагачин тата унăн помощникĕ Попов йулташсем машинă-трактордă станцин тĕп ĕçне—колхозсенче агротехникăлă ĕçсене туса пырса, вăйлă тырпул туса илме пулăшас ĕçе йĕркелес вырăнне, пĕр-пĕринне хирĕçсе пурăнма тытăннă. Попов йулташ МТС директорĕ Тагачин çинчен елек сарма тытăннă, пулăшас вырăнне чăркантăрса пынă. Çавăнпа МТС пайăн кун та хăйĕн ĕçне тӳрлетсе çитеримест. Парти райкомĕпе райĕсĕткомăн МТСтанцине тивĕçлĕн пулăшми кирлĕ.

А. Б.

Пысăк тухăçлă тырпулшăн

Анаткас йалсоветне кĕрекен „Труд" колхоз пысăк тырпăшлă тырă туса илессине ирттĕнĕ çулта Шупашкар районĕнче 3-мĕш вырăнта танă. Кăçал районта пĕрремĕш вырăна тухассишĕн кĕрешет. Колхоз пайанхи куна 300 лав торф, 378 лав тислĕк уйа кăларнă. Кайăк-кĕшĕк тислĕкĕ 16 центнер, кĕл 50 центнер вухса хунă. Акмали вăрлăхсене тасатнă, вăрлăхсем шатнине шăтманнине районти вăрлăх лабораторинче тĕрĕслеттернĕ хыççăн, тулă 99 процент, сĕлĕ 99,5 процент, вика 99 процент, урпа 98,5 процент, шăтни палăрнă. Йăлхуçалăх машинисене тата урапасене йусаттарса типĕ вырăна пустарса лартнă. Кăçал кирек мĕнле çавталăк пулсан та „Труд" колхозри колхозниксем гектартан 120 пăтăн çав мар тĕштăрпа туса илессишĕн кĕрешĕççĕ.

Й. Васильев.

Никитă Андрейев =Карикасăнчи „Победитель" колхозри стахановец. Вăл иртнĕ çулта пĕччен 405 ĕçкунĕ тунă. Ĕçе вăл йăнăнах йыратса ĕçлет, тĕплĕ тăват. Лайăх ĕçлесе пынăшăн колхоз ăна 42 ĕçкунĕ хушса панă.

Кăçал та Никитă Андрейев вăйлă тырпулăмăн кĕрешекен стахановла звенона йĕртсе пырат. Гектартан 400 пăт тĕштăрпа илессишĕн кĕрешет вăл кăçал.

— Ман çинче пысăк та ответлă ĕç. Гектартан 400 пăт тулă туса илмеле. Вăл ĕçлемесĕр пулмасть, ĕçлес пулать, пĕтĕм вăйа хурсах ĕçлемеле. Сталин йулташ 7—8 мĕлйард пăт тĕштăрпа туса илме чĕннĕ лозунга пурнăçламалах,—тет Никитă

Хăйĕн çине илнĕ обязательствăна пурнăçа кĕртме тимлĕнех тытăнчĕ Андрейев йулташ. Вăл хăй пĕччен 53 пичке тислĕк шывĕ, 25 лав фекали хатĕрленĕ, 106 лав торф, 50 лав тислĕк хăйĕн участки çине кăларнă. Ник. Цветков.

Колхоза кĕреççĕ

Хĕрлĕ Тукаишпа (Хĕрлĕ Чăтай районĕ) ĕдиноличниксем хушшинче массăлă-политикла ĕçе лайăх организацилесе пырасçĕ. Колхоз 1937 çулта вăйлă тырпул туса пысăк тупăш илнине кура, иртнĕ январь уйăхĕнче тӳрĕ ĕçлекен ĕдиноличниксем пĕтĕмпе 25 хуçалăх колхоза кĕчĕç. Хăть колхозниксем 1938 çулта татах та вăйлă тырпул туса илессишĕн хастарлăн ĕçлеççĕ.

А. Владимиров.

Иртнĕ çулта Хĕрлĕ Çаран Тĕп музейне пĕччешпĕрен 21.000 çын ытла тата организацисенче 25.000 екскурсантсем пырса кӳрнă. Халĕ, Рабочисемпе Хресченсен Хĕрлĕ Çар тата Тинĕс-Çар Флочĕ 20 çул хуçтарас умĕн, музейа курма сыпăнакансем йышлă чылайăх ӳсрĕ. Екскурсисене мантăлăха пурăнса пана тăрăх, февральне курма пыракансем 25.000 çын—иртнĕ çулта организацилесе пынă екскурсисенчи хисепĕ чухлех пулă

Политикăла агитацине вăйлатар

ССР Сойузĕн Аслă Совет депутачĕ Г. И. Иванов йулташ нумăйах пулмасть, Вăрмар районĕнче, мĕнпур учителсен канашлăвĕнче пулса, ССР Сойузĕн Аслă Совечĕн пĕрремĕш Съезчи ĕçĕсем çинчен тата учителсен умĕнче хальхи вăхăтра тăракан задачисем çинчен каласа пачĕ.

Г. И. Иванов йулташ учителсем умĕнче тăракан задачăсем çинче чарăнса тăрса, уйрăмăнах, хальхи вăхăтра шкулсенче вĕренӳ ĕçне, çамрăксене болъшевикла воспитани парас ĕçе тивĕçлипе организацилесси, учителсем хăйсем кулленхи ĕçре вĕренсе çитĕнсе пырасси çинчен каларĕ.

Малалла вăл учителсем ССР Сойузĕн Аслă Советне суйлани чух не хăтăк хушшинче политикăла агитаци ĕçне тивĕçлипе организацилесе лайăх ĕçлесе пыни çинче чарăнса, çапла каларĕ:

— „Учителсем ССР Сойузĕн Аслă Совет суйлавне хатĕрленсе иртернĕ вăхăтра чăнахах та лайăх ĕçлесе пычĕç пулсан, хальхи вăхăтра ку ĕç йăвашланчĕ. Нумай йăлсенче хальхи политикăла агитаци ĕçĕ çӳлсе лараma пуçланă. Аслă Совет суйлавĕ вăхăтĕнче тунă çитĕнӳсемпе лăпланса ларпăр. Хальхи куллен-кун пĕр хывăнмасăр ĕçлени курăнмасть. Пуçланă ĕçе çапла çӳтересе лартма йурăмăнни вăл пуринпĕр те палăр. Анчах, çапла пулни те, ну май вырăнта çавна ăнланса илейменхи.

Хальхи хушшинче политикăла агитацине организацилесси пĕтĕмпех партипе комсомолăн вырăнти организацисемпе учителсем алла-ялăн тытăнса çыхăнса ĕçлесе пынинчен килет. Йăлти халăх куллен-кун кулътурлăнса пынă май, унăн культурă тĕлĕшпе ыйтусем те ӳссе нумайланса пыраççĕ. Халăхăн лайăх докладсем-лекцисем итлес килет. Акă халь ССР Сойузĕн Аслă Совечĕн пĕрремĕш Съезчи ĕçĕсем çинчен, ПСК(б) Парти Тĕпком Пленум решенийĕ çинчен, тĕнчери лару-тăру çинчен, Совет Сойузĕн геройĕсем,—Папанин лагерĕн пĕтĕм тĕнчене тĕлĕтермели паттăр ĕçĕ çинчен тата тĕн сĕрĕмне хирĕç докладсем туса парсан питĕ усăлă пулмала.

Çав пысăк та ответлă ĕçре йăлти учителсем питĕ нумай тума пултараççĕ. Хальхи районра шкулсăр йăл пĕре те çук. Кашни йăлтах шкул, кашни йăлтах учитель пур. Нумай йăлсенче пĕрер учител кăна мар—7—8, йĕ 10—11 учител ĕçлеççĕ. Кашни учител 1—2 уйăх хушшинче халăха пуçтарса пĕрер хут лекци вуласа парсан та питĕ пысăк, калама çук пысăк усă тунипе пулĕччĕ. Кунта мана хирĕç:—епĕр доклад, йĕ лекци вулама йăлтах хатĕр, халăх кăна йĕркелĕ, пĕр хăрăс кар пуçтарăнтăр,—тейĕç хăшпĕр йулташсем. Вĕсене хирĕç епĕ çапла ответлетĕп:—нихăçан та

Çамрăксем комсомол ĕçетне кĕрĕççĕ

ИШЛЕЙ. Тивĕçпи вăтам шкул çумĕнчи комсомол комитечĕ хăйĕн йышне кунсеренех Устерсе пырать. Çак кунсенче вĕренекенсенчен 13 çамрăк комсомол ĕçетне кĕчĕç.

И. Волков.

Положени пройектне вĕренеççĕ

ТРАК, 14-П. (Телефон тăрăх). Сыхăну пайĕнче ĕçлекенсем „РСФСР Аслă Советне суйламали Положени" пройектне вĕренме тытăнчĕç. Пĕрремĕш заньти февралĕн 14-мĕшĕнче пулса иртĕç. Заньатире 15 çын пулчĕ.

П. Ивăнов.

Парти Тĕпком Пленумĕн решенисене вĕренеççĕ

ЙĔПРЕÇ. Çак кунсенче Хатĕрлев комитечĕ çумĕнчи парти пуçламĕш организацинче коммунисссен пухăвĕ пулса иртрĕ. Пуху ПСК(б) Парти Тĕпкомĕн йăнăвар уйăхĕнче пулса иртнĕ Пленумĕ „Парти организацисен коммунисссене партиерен каларнă чухнехи йăнăшсемсинчен, партирен апеляцăвисем çине формаллă-бюрократла пăхни çинчен тата çав çитменлĕхсене пĕтермели майсем çинчен" йышăннă решенине сӳтсеявăрлĕ.

Пренире пурĕ 7 çын тухса калаçрĕç. Тухса калаçакансем пурте парти Тĕпкомĕн йăнăвар уйăхĕнче пулса иртнĕ Пленумĕ çинсем çине болъшевикла пăхас, парти членĕн кунçулĕ çине çынтăкăн пăхас, çĕнĕ кадрсене болъшевикла воспитани парас ыйтусене нихăçанхинчен те сивĕчĕмлĕ лартнине палăртса турĕç. Парти Тĕпком Пленумĕн решенине коммунисссем пĕр сăмахпах ырларĕç.

— Пирĕн задачă—Пленум решенисене кĕске вăхăтрах пурнăçа кĕртсе пырасси пулса тăрать,—терĕç коммунисссем.

Пуху парти членĕсем çине формаллăн-бюрократла пăхнисем хăтăрлев комитечĕ çумĕнчи парти пуçламĕш организацинче те пулнине палăртрĕ. Ăна ак çак тĕслĕх аванах кăтартса парать.

1937 çулта Лебедева коммуниска Чăваш Тимĕш йăлповĕн столовайĕнче буфетчица пулса ĕçленĕ. Йăвуç уйăхĕнче йалпо, правленире Лебедева йулташа пĕр уйăхах отпуск панă. Анчах отпуск вăхăтĕнче йулашки кунĕсенче Лебедева сывмарланă пирки ĕçе часах тухма пултарайман. Çав вăхăтра йалпо аппаратне кĕрсе ларнă Павлов счетовод (халь ăна ĕçрен кăларнă) Лебедева çине 6000 тенкĕ растратă шутласа хурать. Çакăн çинчен йалпо председателĕ Алексейев коммунăйс пĕлсен, Лебедевана ĕçрен кăларать, ун вырăнне урăх çынна лартать.

Лебедеван ĕçне тĕплĕн тĕрĕслесе пăхсан, растратă мĕн пурĕ те 77 тенкĕ çеç пулнине палăртнă. 6000 тенкĕ „растратă" пĕтĕмлех Павлов „счетовод" жулнипе ĕçлеменнипе пулнă. Вăл Лебедева илнĕ тавăрсен приходлă квитанцисене инкăр хут приходланă

Лебедеван растратă пулманнине палăртнă пулсан та йалпо председателĕ Алексейев ăна тепĕр хут ĕçе илмен, официантккăсем ăна йурăтмаççĕ, унпа килĕшмеççĕ, тенĕ Алексейев коммунист. Çапла вара Лебедева йулташ çак тарăнчченех ĕçсĕр пурăнă.

Пуху малашне парти членĕсем çине тивĕçлипе пăхмалине астутарса хăварчĕ.

Дм. Михайлов.
Ф. Захаров.

Хĕрлĕ Çарпа Тинĕс-Çар Флочĕ

20 çул тултарас умĕн

Çĕршыв сыхлăхĕнче

Сарлака та анлă пирĕн йурăтнă тăван çĕршыв. Владивостокран Минск таран, Çурçĕр пăрĕсенчен Хура тинĕсе çитиччен телейлĕх, пĕрĕлĕх, саванăçлăх, канлĕх сапăлнă.

Çак телейле сыхлама килнĕ ĕнтĕ кăçал епĕр, çамрăк красноармеецсем.

Хĕрлĕ Çар пĕр тăван семье пек пĕрлĕхлĕ. Пирĕн Н-мĕш полкра выррăсем, чăвашсем, морăвасем т. ыт. халăхсем те пур. Пур халăхсем те пĕр шухăшпа, пĕр ĕмĕтпе пурăнатпăр, тăван çĕршыва фашисла урăй янтăксенчен сыхлатпăр. Совет чикки урлă пĕр çĕлен те шуса кăçас çук, мĕншĕн тесен, пирĕн вăйăватах аслă, вичкĕн, хăлха виттĕр.

Чăваш ачисем ытти халăхсемпе тан вĕренсе пыраççĕ. Хĕрлĕ Çар 20 çул тултарнă уйăва пысăкăн та пысăк ӳтĕнӳсемпе кĕтсе илеттĕпĕр. Тăван çĕршыва лайăх сыхлассишĕн, лайăх тĕл пересссишĕн, „отличнă" вĕренсе пырассишĕн кашни красноармейец ăмăртать. Пирĕн хушăра вырăнта отличниксем палăрчĕç ĕнтĕ: А. Ивзнов, Никитин (Елĕк районĕнчен), Прокопиев (Йĕлчĕк р.), Родионов (Куславкка р-нĕ), Краснов (Шăхасан р.), Корнилов (Йĕпрес) т. ыт. те.

Чылай чăваш красноармейецĕн полк шкулне вĕренме кайрĕç.

Хаҫ уйăвра хамăр пултарулăхсене кăтартма хатĕрленетпĕр. Чăвашла йырласа, тăшласа, сăвăсем каласа паратпăр. Çавнашкалах ытти халăхсем те харăпăр-хăй пултарулăхăсене кăтартма хатĕрленеççĕ.

Февраль уйăхĕнче кашни „Чăваш Коммунĕ", „Красная Чувашия", „Колхозник йăлавĕ" т. ыт. хаçат-журналсене сыпăнтăмăр.

Пурнăçырă та хавасла. Кунта хĕрлĕ вĕренӳ, вичкĕн сыхлăх, хурал, хаваслă канăç: йырă-ташă, кунăç, *патефон, радио, библиотекă,* хаçат-журнал. Телейлĕ çĕршывра телейлĕ пурнăç. Епĕр çак телейле никама та парас çук. Кольцов.

В. Н. Зайцев допризывник. Вĕренӳри отличник. Ворошиловла тĕл перекенсен значокне нимĕ нумай тултарнă. (Канаш). Цыганов фото-ӳкерчĕкĕ.

МОПР кунне хатĕрленер

ССР Сойузĕнчи социалисăм строительстви сак çирĕм çул тултарнипе паха ятлĕçем—Сталинла Конституцине йышăннă. ССР Сойузĕн Аслă Советне суйлама вăхăтра коммунисссемпе партирĕ тăвăлинсем ĕлкĕç ĕнтĕрни, суйлав кампанийăлама çук пысăк-ĕнтĕрлĕне пытне совет халăхĕн политикăла тата моральлĕ пĕрлĕлле пысăй пулманла вăйлăн демонстрацине, большевиксен партине ĕçлеминсем çулпуçĕ Сталин йулташ тавра тачăлăн пĕтĕçни—сакăсем пĕтĕм тĕнчене тĕрлĕлĕ фактсĕм пулса тăрасçĕ.

Сакăсем пирĕн сĕрмăнара, социалисăм сĕнтĕрĕ сĕрмăнра сес пулма пултарнăçĕ. ССР Сойузĕн Аслă Совет суйлавĕн результачĕсем Маркс—Энгельс—Ленин—Сталин вĕрентĕрĕсенĕн пысăк вăй пулăпа тăнине пит те ӳссĕн сĕнчĕлетеççĕ.

Халăх вăхăтра МОПР ретĕнче хулăпах та йăлта та ӳстерĕç сĕнчĕлетме, фашисăм пăсмăрĕнче, фашисăм тĕрмисенче асаплăнакансене материалăй пулăшу инăçсене пырăнса кĕртме, интернационаллă воспитани ĕçне çĕнĕ йăлăпа пухăнăвсем çине çывăхлатма пуçăнă. Вăл Лебедева илнĕ тавăрсен приходлă квитанцисене инкăр хут приходланă

Лебедеван растратă пулманнине палăртнă пулсан та йалпо председателĕ Алексейев ăна тепĕр хут ĕçе илмен, официантккăсем ăна йурăтмаççĕ, унпа килĕшмеççĕ, тенĕ Алексейев коммунист. Çапла вара Лебедева йулташ çак тарăнчченех ĕçсĕр пурăнă.

Пуху малашне парти членĕсем çине тивĕçлипе пăхмалине астутарса хăварчĕ.

Дм. Михайлов.
Ф. Захаров.

Хĕрлĕ Çарпа Тинĕс-Çар Флочĕ

20 çул тултарас умĕн

Çĕршыв сыхлăхĕнче

Сарлака та анлă пирĕн йурăтнă тăван çĕршыв. Владивостокран Минск таран, Çурçĕр пăрĕсенчен Хура тинĕсе çитиччен телейлĕх, пĕрĕлĕх, саванăçлăх, канлĕх сапăлнă.

Çак телейле сыхлама килнĕ ĕнтĕ кăçал епĕр, çамрăк красноармеецсем.

Хĕрлĕ Çар пĕр тăван семье пек пĕрлĕхлĕ. Пирĕн Н-мĕш полкра выррăсем, чăвашсем, морăвасем т. ыт. халăхсем те пур. Пур халăхсем те пĕр шухăшпа, пĕр ĕмĕтпе пурăнатпăр, тăван çĕршыва фашисла урăй янтăксенчен сыхлатпăр. Совет чикки урлă пĕр çĕлен те шуса кăçас çук, мĕншĕн тесен, пирĕн вăйăватах аслă, вичкĕн, хăлха виттĕр.

Чăваш ачисем ытти халăхсемпе тан вĕренсе пыраççĕ. Хĕрлĕ Çар 20 çул тултарнă уйăва пысăкăн та пысăк ӳтĕнӳсемпе кĕтсе илеттĕпĕр. Тăван çĕршыва лайăх сыхлассишĕн, лайăх тĕл пересссишĕн, „отличнă" вĕренсе пырассишĕн кашни красноармеецĕ ăмăртать. Пирĕн хушăра вырăнта отличниксем палăрчĕç ĕнтĕ: А. Ивзнов, Никитин (Елĕк районĕнчен), Прокопиев (Йĕлчĕк р.), Родионов (Куславкка р-нĕ), Краснов (Шăхасан р.), Корнилов (Йĕпрес) т. ыт. те.

Чылай чăваш красноармейецĕн полк шкулне вĕренме кайрĕç.

Хаҫ уйăвра хамăр пултарулăхсене кăтартма хатĕрленетпĕр. Чăвашла йырласа, тăшласа, сăвăсем каласа паратпăр. Çавнашкалах ытти халăхсем те харăпăр-хăй пултарулăхăсене кăтартма хатĕрленеççĕ. Февраль уйăхĕнче кашни „Чăваш Коммунĕ", „Красная Чувашия", „Колхозник йăлавĕ" т. ыт. хаçат-журналсене сыпăнтăмăр.

Пурнăçырă та хавасла. Кунта хĕрлĕ вĕренӳ, вичкĕн сыхлăх, хурал, хаваслă канăç: йырă-ташă, кунăç, *патефон, радио, библиотекă,* хаçат-журнал. Телейлĕ çĕршывра телейлĕ пурнăç. Епĕр çак телейле никама та парас çук. Кольцов.

В. Н. Зайцев допризывник. Вĕренӳри отличник. Ворошиловла тĕл перекенсен значокне нимĕ нумай тултарнă. (Канаш). Цыганов фото-ӳкерчĕкĕ.

МОПР кунне хатĕрленер

ССР Сойузĕнчи социалисăм строительстви сак çирĕм çул тултарнипе паха ятлĕçем—Сталинла Конституцине йышăннă. ССР Сойузĕн Аслă Советне суйлама вăхăтра коммунисссемпе партирĕ тăвăлинсем ĕлкĕç ĕнтĕрни, суйлав кампанийăлама çук пысăк-ĕнтĕрлĕне пытне совет халăхĕн политикăла тата моральлĕ пĕрлĕлле пысăй пулманла вăйлăн демонстрацине, большевиксен партине ĕçлеминсем çулпуçĕ Сталин йулташ тавра тачăлăн пĕтĕçни—сакăсем пĕтĕм тĕнчене тĕрлĕлĕ фактсĕм пулса тăрасçĕ.

Сакăсем пирĕн сĕрмăнара, социалисăм сĕнтĕрĕ сĕрмăнра сес пулма пултарнăçĕ. ССР Сойузĕн Аслă Совет суйлавĕн результачĕсем Маркс—Энгельс—Ленин—Сталин вĕрентĕрĕсенĕн пысăк вăй пулăпа тăнине пит те ӳссĕн сĕнчĕлетеççĕ.

Халăх вăхăтра МОПР ретĕнче хулăпах та йăлта та ӳстерĕç сĕнчĕлетме, фашисăм пăсмăрĕнче, фашисăм тĕрмисенче асаплăнакансене материалăй пулăшу инăçсене пырăнса кĕртме, интернационаллă воспитани ĕçне çĕнĕ йăлăпа пухăнăвсем çине çывăхлатма пуçăнă. Вăл Лебедева илнĕ тавăрсен приходлă квитанцисене инкăр хут приходланă

Лебедеван растратă пулманнине палăртнă пулсан та йалпо председателĕ Алексейев ăна тепĕр хут ĕçе илмен, официантккăсем ăна йурăтмаççĕ, унпа килĕшмеççĕ, тенĕ Алексейев коммунист. Çапла вара Лебедева йулташ çак тарăнчченех ĕçсĕр пурăнă.

Пуху малашне парти членĕсем çине тивĕçлипе пăхмалине астутарса хăварчĕ.

Дм. Михайлов.
Ф. Захаров.

МОПР ĕçне вăйлатмала

Мартăн 18-мĕшĕне—Пăриж Коммунĕ пулни 67 çул тултарнă куна (МОПР кунне) уйăвласа иртерĕç хатĕрленнĕ май, февралĕн 10-мĕшĕнче Шупашкар хулинчи МОПР ĕçĕнче ĕçлекен активисен канашлăвĕ пулса иртрĕ.

Канашлура МОПР хула комитечĕ начар ĕçленине палăртрĕç. Шупашкар хули МОПР комитечĕн председателĕ Тимофейев хăйĕн отчотĕнче лайăх ĕçлекен пĕр йăчейкăна та илсе кăтартмарĕ.

Планпа кашни уйăхрах МОПР кунне туса иртермелле пулсан, ăна нихăçан йăчейкăра та иртермеççĕ. Организацисемпе учрежденисем хулара 300 йăхăн, анчах вĕсенчен 114 организацинче кăна МОПР йăчейкисем пур-ха. Чылай йăчейкăсене, члек укçи пухăнăр пуçне, урăх нимĕнле ĕç те тумаççĕ.

Мартăн 18-мĕшĕнче пĕтĕм тĕнчери ĕçчăлăхĕ Париж Коммунĕне МОПР уйăвне уйăвлаç. Çак паллă куна тĕплĕн хатĕрленнине кĕтсе илмеле.

М. Исайев.

ТУРĂСĂРСЕН КУРСĔ

ВАРМАР, ПСК(б) Парти Вăрмар райкомĕ тĕне хирĕç агитаци ĕçне вăйлатас майпа тĕне хирĕç ĕçлекен агитаторсен 10 кунлă курсне организацилерĕ. Унта мĕн пурĕ 23 сын вĕренет.

Курсра тĕн ăстан пусланса кайнă, çĕр çинче пурнăç пусланни тата тĕнĕн тĕрĕва çӳрекенĕн çинчен вĕрентереççĕ. В. Алендеев.

Февраљти буржуалă-демократилĕ революци

(Малали. Пуçламăшĕ 36(4849), 37(4850)-мĕш номерсенче

II.

Февраљ революцийĕн çĕнтерĕвĕ

Кĕске, тăвăллă митингсем пынă. Болъшевиксен листовокĕсем алран алла кусăнă:

„Пурне те кĕрешĕве чĕнĕр,—тенĕ болъшевиксен Петербурги комитечĕ чĕнсе каланинче.—Капитал хулăмăшĕн чĕнсе хирĕнчен ĕне выçăна тата тĕме çук йăвăр ĕçне типсе хăрачченех рабочи ĕçĕмĕн кĕрешсе мухтавлă вылăмне вилер... Пурте революцийĕн хĕрлĕ йăлавĕ айне! Тĕн пултăр патша монархийĕ! Сывă пултăр демократлăе республика!... Помещиксен пĕтĕм сĕрне халăхăн!.. Тĕн пултăр вăрçă!.. Сывă пултăр социалисăмла Интернационал!"

Патша министрĕсем Мариинский дворецра лару иртернĕ. Пур сĕртен те восстани çинчен калакан сведенисем килнĕ тăнă. Казакен фашисĕсĕсем çапла пĕтернĕ: пин çынран тăвакан правительствăлă отрăвлă, Кутепов полковник командине волынецсене хирĕç çапăçма ăнăйскер, малалла шума пултарайматă. Салтаксем повстанецемпе çапăçма пăрахса тухласшăçĕ.

Хăраса ӳкнĕ министрсем округ командуйăшшине Хабалов генерала столицăна вăрçă йĕркки тума ирĕк панă. Анчах ниçта та пинлене пинтелеме май пулман: градоначальствă типографине восстани тăвакансем тытса илнĕ. Адмиралтействăра 1000 экземпляр пинтелеме пултарнă. Икĕ околоточный пĕр-иккĕшĕ пĕтерсе çакма кăна ĕлкĕрнĕ. Çав листоксене халăх часах сĕтĕре илсе тантăша тăнă.

Инçетрен пăшал сассисем илтĕнсен, министрсем пĕтерĕвĕ ниме пĕлмесĕр итленĕ. Дворецра сутăнсене пурне те сунтерме тата хирĕç тăма шанчăкă сарсене кăшт та пулин пулма шут тытнă. Анчах тапăнни мĕнĕ пуланă; сутăсене калаçу пухăнă. Икçĕр ытла депутат сĕтел тавра кĕпĕрленсе тăнă. Родзянко алли-ĕнне сарса, „мĕн тăнас?" тесе пытнă. Пĕр кадет—Некрасов, чи сулăхай шутланаканскер, пăхана пытарма „палăа генерал-ченчен" кама та пулин хăварт диктатора партма сĕннĕ. Ун çине асăмсем хăласланса илсе, шăртланса çапла калана; министрсемпе генералсем çав терĕ хăраса ӳкнĕ, вĕсене кронăй айĕнчен туртса кăларма тивет. Трудовик Даюбинский вĕрĕк кӳме Думă членĕсенчен тулли власăлă комитет туса хума сĕннĕ. Милюков яко сĕнĕве хирĕç те тухса калать: çапăçмалла рабочисен ытларахăшĕ кам вĕнĕне пулăсси-палăрăнăн кĕтес пулать, тенĕ.

Прени хĕрсе кайнă пăхăтра зала офицерĕ, караул пăхăнăнĕ, чупса кĕнĕ те каннăрса йăнă: „Манăн помощникне избăр ăмăртăр, çăлăр мана!"[1] Депутатсем, чӳрече витĕр пăхса илсе, дворецра хупăрласа илнĕ хăлаха курăç, унтан пулăсла карталшăксем тăрăх прикладсемпе шаккаса хăпарнине итлĕç: революци Думă тереть. Патша Думи апла тума пултарайман. Указа йышăнса саланса кайас, анчах чĕрече хыçĕнче пăшал сассисем таткă сыхăрса килекен халăх шавĕ илтĕнĕç. Патшана пăхăнса тăнă помещиксемпе бюрăшĕсем çапла татăçпа: император ӳкнине пăхăнас, учреждени пулса тăран Государствăлă думине салатса йăрас, анчах Думă членĕсен саланас мар, „халăх граждайсен" пулса „официалла" мар канашлăва пухăнас.

Çапла вара, указа ĕçе кĕртнĕ, анчах хăйсĕн алăйсене те саланса йăнă.

—Ахăлтă канашлăн иртнĕ пек тăвас тесе. Шур зала мар, сурмашкăрлă пек зала пухăнăç. Икçĕр ытла депутат сĕтел тавра кĕпĕрленсе тăнă. Родзянко алли-ĕнне сарса, „мĕн тăнас?" тесе пытнă. Пĕр кадет—Некрасов, чи сулăхай шутланаканскер, пăхана пытарма „палăа генерал-ченчен" кама та пулин хăварт диктатора партма сĕннĕ. Ун çине асăмсем хăласланса илсе, шăртланса çапла калана; министрсемпе генералсем çав терĕ хăраса ӳкнĕ, вĕсене кронăй айĕнчен туртса кăларма тивет. Трудовик Даюбинский вĕрĕк кӳме Думă членĕсенчен тулли власăлă комитет туса хума сĕннĕ. Милюков яко сĕнĕве хирĕç те тухса калать: çапăçмалла рабочисен ытларахăшĕ кам вĕнĕне пулăсси-палăрăнăн кĕтес пулать, тенĕ.

Прени хĕрсе кайнă пăхăтра зала офицерĕ, караул пăхăнăнĕ, чупса кĕнĕ те каннăрса йăнă: „Манăн помощникне избăр ăмăртăр, çăлăр мана!"[1] Депутатсем, чӳрече витĕр пăхса илсе, дворецра хупăрласа илнĕ хăлаха курăç, унтан пулăсла карталшăксем тăрăх прикладсемпе шаккаса хăпарнине итлĕç: революци Думă

[1] Шульгин В. Дни. „Русская мысль", Прага, 1922 г., том VIII—XII, стр. 92.

[1] Шульгин В. Дни. „Русская мысль", 1922 г., том VIII—XII, стр. 96.

[1] Переписка Николая и Александры Романовых. 1916—1917 гг. Том V. Москва, Госиздат, 1927 г., стр. 28.

[2] Блок А. Последние дни императорской власти. Пречтелесе кăларман документсем тарăх. Петроград, „Алконост", 1921 г., стр. 77—78.

[2] Сăвăнтах, стр. 78.

[1] Переписка Николая и Александры Романовых. 1916—1917 гг. Том. V. Москва, Госиздат, 1927 г., стр. 225.

[2] Блок А. Последние дни императорской власти. Пречтелесе кăларман документсем тарăх. Петроград, „Алконост", 1921 г., стр. 78.

[2] Февральская революция в документах. „Пролетарская революция", 1923 г., № 1(13), стр. 285.

[2] Родзянко М. В. Государственная дума и Февральская 1917 года революция. Ростов на Дону, 1919 г., стр. 41.

[2] Сăвăнтах, стр. 42.

(Малали 4-мĕш страницăра).

Пирĕн авиацин пĕтĕм тĕнчери рекорчĕсем

Пĕтĕм тĕнчери авиацин чи лайăх ӳсĕмĕсем СССР Сойӳзĕнче

Совет Сойӳзĕн Геройĕ М. М. ГРОМОВ

Ниҫта анса ларасăр Сталинла маршрутсемпе Сӳрĕпе поӳлӳсĕ урлă вĕçсе, епĕр тӳрĕмĕн тата кукăрăн вĕçес тĕлĕшпе пĕтĕм тĕнче рекорд туратăмăр. Çак рекордсем ҫумăйăх ҫумăрăмăсăр Парижре пулса иртнĕ Пĕтĕм Тĕнчери авиаци федерацин (ФАИ) Генерăлăнăй совĕчĕн пленумĕ сирĕплетрĕ.

22 буржуаза çĕршывĕри представительсен епĕр тӳрĕ ситĕнӳ-нумай ӳлĕсем хушшинче пĕтĕм тĕнчере тунă ситĕнӳсенчен ун лайăхи иккенне йышăнмала пулчĕ. Вĕсем мана хама ытларăн медаль памала турĕç, вăл медале халиччен ниҫтă ӳлĕ хушши никама та памасăр тăнă.

Тӳрĕмĕн тата кукăрăн вĕçес тĕлĕшри рекордсем—пĕтĕм тĕнчери авиацин 1937 ҫулти чи лайăх ситĕнĕвĕсем—Совет Сойӳзĕн аллинче.

Епĕ шутлатăп, вăл рекордсене епĕр пĕччен кăна мар, пирĕн пĕтĕм çĕршыв тунă.

Анчăх епĕр тунă ситĕнӳсем—пуҫламăш кăна, вĕсем тата нумай-нумай çĕнтерсе илме никĕс хывнăç. Пирĕн пурнăçăн тĕп шухăшĕ çакăнта пулăт те ĕнтĕ: ĕçлемеле, ĕçлемеле татăх та, ĕçлемеле. Пирĕн гигантла ӳтăмсемпе тата хăвăртрах та хăвăртрах малалла каймала.

Тӳрĕмĕн тата кукăрăн вĕçес тĕлĕшри пĕтĕм тĕнчери пирĕн ӳратăпăр, хаклă ҫулпуҫ Иосиф Виссарионович Сталин йĕртсе пыни пире чи кĕскĕ вăхăтрах çĕнĕрен те çĕнĕрен ӳсĕмсем тума çĕклентерет.

Çĕр чăмăрĕ тавра вĕçессинчи пĕтĕм тĕнчери рекордшăн

Н. П. ШЕБАНОВ—Граждан Сывлăш Флочĕн ҫӑтчикĕ, орденоносец

Çĕр чăмăрĕ тавра вĕçессинчи пĕтĕм тĕнчери рекорда илес проблемăна хăвăр ума лартнă чухне, пирĕн икĕ вариантă пăхса тухмалла.

Пĕрремĕш вариант—çĕр чăмăрĕ тавра ФАИ нормисем тăрăх вĕçсе тухасси. Вăл нормăсем çакăнта тăрăссĕ: государствăн столицинчен пуҫласа, Мускавран шутласан, çак лармали пунктсене обязателенă вĕçсе ирмеле: Карачи (Инди), Токио (Япони), Сан-Франциско (Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсем), Хĕвеланăç Европăри столицисенчен пĕри, тата вĕçĕ—старт вырăнĕ—Мускав.

Епĕ çакăн пек вĕçсе тухассин пройектне туса хатĕрлес тĕлĕшпе ĕçлесе, сăпла вывод тухăм: пирĕн совет пилочĕсен, 1938 ҫулта çав тĕлĕшри пĕтĕм тĕнчери рекорда илессишĕн сăпăрмала. Çавна ҫумăма пирĕн пурте пур—материалла пайсем те пур, сăнсем те пур.

Тепĕр вариантĕ—официалла маршрут: Мускав — Хабаровск — Ӳĕу-Йорк, вăл маршрутпа Америка ҫӗтӗкĕнче Пост вĕçнĕ. Вăл çак хушша çичĕ талăк та вунсăкăр сехетре вĕçсе тухнă.

Çак официалла мар рекорда, уйрăмăн илсен, Америка ҫӗтӗкĕнче Маттерн çĕнтерсе илме пăхнă, анчăх унăн ĕçĕ аннăçă пулман.

Епĕ шутлатăп, Совет Сойӳзĕмĕн питĕ те пысăк вырăн йышăнса тăракан çак вĕçсене епĕр тăвăпăр. Вăл пире Çĕнĕрле тата Инçетăнкăвăллăх хĕвелхуҫăлăх сăмахĕпе сăлтăнса тăрăссине алла илме май парать. Çак икĕ вĕçсе: çĕр чăмăрĕ тавра ФАИ нормисем тăрăх тата Мускав — Хабаровск — Ӳĕу-Йорк маршрутпа официалла мар вĕçсе тухассине—пирĕн 1938 ҫулта тума иртермелле.

Çĕр чăмăрĕ тавра вĕçессинчи пĕтĕм тĕнчери рекорда та совет çĕршывĕ çĕнтерсе илессине епĕ çирĕплĕнех шанса тăратăп.

Китайри вăрçă

ВАТАМ КИТАЙРА

ҪУЙЧЖОУ, февралĕн 15-мĕшĕ. (ТАСС). Таҫҫисинь—Лукоу чукунҫулĕн кăнтăр-участкинче виçĕ кун хушши ĕнтĕ вăйăл çапăҫусем Хуайхе йăханшывĕн ҫурçĕр ҫыравĕсем тăрăхĕнче пыраççĕ. Февралĕн 10-мĕшĕнче çĕрле Линьхуайҫуаҫ районĕнче (Фын-Йăнран ҫурçĕрпе хĕвелтухăҫ йĕннеле) тата Бенпу сыйăхĕнче (Фын-Йăнран ҫурçĕрпе хĕвеланăçнеле) Йапони çарĕсен икĕ полкĕ Хуайхе йăханшывĕ урлă çакăнта пуҫлат те ĕнтĕ: ĕçлемеле, ĕçлемеле татăх та, ĕçлемеле. Пирĕн гигантла ӳтăмсемпе тата хăвăртрах та хăвăртрах малалла каймала.

Тӳрĕмĕн тата кукăрăн вĕçес тĕлĕшри пĕтĕм тĕнчери пирĕн ӳратăпăр, хаклă ҫулпуҫ Иосиф Виссарионович Сталин йĕртсе пыни пире чи кĕскĕ вăхăтрах çĕнĕрен те çĕнĕрен ӳсĕмсем тума çĕклентерет.

Йапони çарĕсем, чукунҫул тăрăх малалла пырса, Гуйхэ йăтăлă йăханшывăн пăтне çитсе тухнă. Китай çарĕсем çав шыв урлă каçакăн чукунҫул кĕперне çĕмĕрсе антарнă.

СУРÇĔР КИТАЙРА

ЛОНДОН, февралĕн 14-мĕшĕ. (ТАСС). Рейтер агентствин Ханькоури корреспонденчĕ Бейпин Ханькоу чукунҫул пăтăнчи секторти лару-тăру çинчен пĕлтерет, ҫ пĕз кăтартса панă: Йапони çарĕсем çав секторта чукунҫул тăрăх куҫса пыраççĕ. Вĕсем Тан-Иньҫуйăн пăтне (Чжандерен кăнтăрала) çитнĕ. Китай çарĕсен полевой штабĕ Çинҫаньре тăрать.

Рейтер агентствин Шанхайри корреспонденчĕ çапла пĕлтерет: Шаньтун провинцинче Цзинин хули районĕнче Китай çарĕссем активлăн сапăҫҫĕ. Вĕсем Цзинин хули çине виçĕ енчен атакăласҫĕ.

„Таймс" хаçатăн Бейпинри корреспонденчĕ пĕлтернĕ тăрăх, Сурçĕр Китайра партизансен отрăячĕсем Йапони коммуникацине активлăн сапăҫҫĕ. Нумайăх пулмасть Баодин райăнĕнче (Б-йпинран 140 километр кăнтăрпа хĕвеланăç йĕннеле) Йапони çарĕсемпе партизансем хушшинче сапăҫу пулса иртнĕ. Çавăн пекех партизансем Чжочжоу районĕнче те (Бейпинран 60 километр кăнтăрпа хĕвеланăç йĕннеле) сапăҫҫĕ.

ҪУЙЧЖОУ, февралĕн 14-мĕшĕ. (ТАСС). Китай çарĕсен штабĕ панă сведенисем тăрăх, темиçе кун каялла Шаньтун провинцин кăнтăрпа хĕвелтухăҫ пайĕнче Йапони десантне антарнă. Вăл Жичжао хулине туртса илнĕ.

Йапонецсен Шанхайри тискерлĕхĕ

„Таймс" хаçатăн (Англи) Шанхайри корреспонденчĕ пĕлтернĕ тăрăх, Шанхай тĕпĕн тĕнчери сеттльментĕ йышăнакан территорире тата Франци концессинче тăракан китайсен каçса татăна пуҫĕсене тунă. Сар пуҫсенчен кашнин пăтĕнчех хуть-тăтăкисем тулнă, вĕсенче: китайсен пуҫĕсене вĕсем Йапонийĕ хирĕçле ессем туса „айăпла" пулнипе касса татнă,- тесе сырнă. Пĕтĕм тĕнчери сеттльмент влăсĕсем тата Франци концессийĕн влăсĕсем Йапони агенчĕсем тăвăкан террорла ĕçсем ӳснине хирĕç сирĕн мерăсем йышăнмаççĕ.

(ТАСС).

Германири лару-тăру ҫивĕчленсе ситнĕ

Йӳтҫĕршывсĕнчи хаçатсем Германири лару-тăру ҫивĕчленсе ситни ҫинчен ҫĕнĕрен ҫĕнĕ хыпарсем пичетлесе пыраççĕ. Хаçатсем Прусси, Баварри, Померани гарнизонсĕнчи ҫĕнĕ ҫумăнусемпе пăлхавсем ҫинчен, Германи çарĕнчи офицерсене массăлăн арестленни ҫинчен пĕлтерĕҫĕ.

Чехословакири рабочисен „Гало-новины" йăтăлă хаçачĕ Баварири хулаленчен пĕринче горнизонри чăсен хĕçпăшалăпа пăлхавĕ пулса иртни ҫинчен ҫырать. Вăл пăлхава тупăсенчен, çар самоҫучĕсем ҫумĕн персе пусарнă. Баварире,—тет хаçат,—февралĕн 4-мĕшĕнче кăна 300 офицера йăхăн арестленĕ. Офицерсем хушшинче кăна мар, Германи промышленникĕсем хушшинче те арестсем пулса иртнĕ.

Фашиссем йăтарласах комиссăсем организацилеҫĕ. Вăл комиссăсем çар ҫăçĕсенче хăйăрăн тасатаççĕ. Çакна май ĕнтĕ фашиссемпе çар чиновникĕсем хушшинчи кĕрешӳ ҫивĕчленсе пырать. Нумай офицерсем, Гитлер йышăнакан мерăсене хирĕç протеслесе, çартан пăрахса тухнă. Офицерсенчен пĕр пайĕ йӳтҫĕршывсене тарнă. Çакна пула Германи Белги, Франци тата Швейцари чиккисене хупнă.

Англи хаçачĕсем, Германи çĕршывĕн ăшĕнчи лару-тăру калама çук ҫивĕчленсе ситнĕ, тесе паллă тăваççĕ. Правительствăра таракансем хăраççĕ, пулса иртекен ĕçсене мĕнле хаклămалине пĕлмеççĕ. Халăхăн чи йышлă сийĕсене каһаççăрлăх çавăрса илнĕ, тесе сырăçĕ Англири хаçатсем.

(ТАСС).

Итали çар бюджетне ӳстерет

РИМ, февралĕн 14-мĕш. (ТАСС). Депутатсен палати çар министерстви туса хатĕрленĕ çĕнĕ бюджета çирĕплетнĕ. Палата çар министерствин бюджетне икĕ мĕлĕрд çурă лир туса çирĕплетнĕ. Вăл иртнĕ ҫулхине тăнлăштарсан 110 мĕлĕун лир ӳстерни пулать.

Фашиссене тытса арĕсленĕ

ПАРИЖ, февралĕн 14-мĕшĕ. (ТАСС). Парижре тухакан бюллетен Енформатер ятлăнăн пĕлтернĕ тăрăх, Кунеа хулинчи (Италин ҫурçĕр ĕнче) влаҫсем ăнăдовой фашиссене 30 çын тытнă. Вĕсем çав вăхăтра кафере пулнă. Барселонăран радио тăрăх калаçнине итлесе ларнă тата революцилĕ ҫурра—„Бандиера Росса" ячĕпе ҫурмасаллăн ӳкрланă. Çакăн хыçăн кафене çăмăнчех хупса лартнă та фашиссене тĕрмене илсе кайса унă.

Грузи СС Республикĕн Правительствă Дворецĕ

Тбилисире чи пысăк çĕнĕ ҫурта—Грузи СС Республикен Правительствă Дворецне туса пĕтерĕçĕç.

Вăл—калама çук пысăк ҫурт. Унăн пӳлĕмсемпе залсем пурĕ 40, çакăнта пĕрлех вăл архитектурă енчен те чи лайăх ҫуртсенчен ри пулса тăрать.

Дворец ăшвăкĕнчи вырăнсем çинче, газонсем тăвăççĕ, унăн падмăсем, илемлĕ декоративлă тĕрлĕ йăсем пулăççĕ.

Дворец, тĕпрен илсен, майăн ӗрмĕш тĕлне хатĕр пулать.

Кунсерен çуҫ сехет информаци

Епĕр, Çĕрӳри педагогика учившченче 1-мĕш „Г" класра вĕренекенсем, кашни кунах уроксем пуçланиччен çур сехет хушши политикăла информаци туса иртеретпĕр.

М. Иванов.

Австрири рабочисем правительствă çарĕсемпе хыттăн тăрса çапăҫнăранпа тăвата çул тултарнă

ВЕНĂ, февралĕн 14-мĕшĕ. (ТАСС). Февралĕн 11-мĕшĕнче Австрири рабочисем-шуцбундовецсем правительствă çарĕсемпе çапăҫнăранпа тăвата çул тултарнă. Çав çапăҫусенче темиçе çĕр рабочи пĕтнĕ, вĕсем Австри халăхне демократилĕ правăсем тата ирĕклĕх тус парассишĕн кĕрешнĕ. Февралĕн 12-мĕшĕ çиес ӳмĕн Австри влаҫĕсем рабочисем хушшинче массăлă арĕссем туна. Пуринчен ытла Каринти провинцинче нумай рабочисене арĕсленĕ. Хаçатсем ĕнтĕрсе сырнă тăрăх, арĕсленĕ рабочисем хушшинче Каринти провинцинчи пытанса ĕçлекен коммунисла организацисен руководителĕсем пур. Линц хулинче, „Клейнесзлатт" хаçат пĕлтернĕ тăрăх, чылай сурткем ҫумне хĕрлĕ сăрсемпе коммунисла лозунгсем сырса сыпăтнă тата Булгари рабочин йăтне сырса сыпăтнă. Ана 1934 ҫулхи февралĕте рабочисем правительствă çарĕсене хирĕç çапăҫнă ҫĕрте хуттăнăнăн вĕлерчĕ.

Румыни конституцине улăштарни

Бухарăстрĕн пĕлтерĕ ĕ тăрăх, Румынин ҫĕнĕ правительстви кон ситуцине улăштарасси ҫинчен тата вырăнсенчи учреждениссен ĕçĕс не организацилесси ҫинчен калăрмали саккун пройекчĕн тĕп вырăнĕсене палăртса хунă. Саккун пройектĕнче, государствăн служăшчийĕсем пур тĕрлĕ политикăла выступленисене хуттăнассине чарса лартма, пичет органĕсем ҫукăнтенкĕ илсе тăракан вырăнсене, контроль туса тăма, „усăсăр тата сивлеме тивĕçлĕ" хаçатсене хумпа палăртса хунă.

Полшăри ĕçсынниссен асаплă пурнăçĕ

Варшавăран пĕлтернĕ тăрăх, сенатри бюджет комиссăн докладчикĕ сенатор Еверт, Полшăра туберкулозпа чирлекенсем мĕлĕун йăхăн, венерикăлă чирсемпе чирлекенсем мĕлĕун ҫурă ҫын хисеплеççĕ, тесе пĕлтернĕ. Полшăри кашни вунă ҫын ҫинран 16,9 ҫын туберкулозпа вилеççĕ. Йăлти пĕтĕм халăхран 90 процентĕ туберкулоз чирпе асапланаканнисем те пур. Çакăнпа пĕрлех кашни вунă ҫын ҫын ҫуллен 3,5 врач кăна тивет. Полшăри кăнăр ачисен виçĕ пайĕнчен пĕр пайне йăхăнах ҫуралнă хыççăн пиртăкăн ушăкленсе вилеççĕ.

Ушăмăнах самăкăсен пурнăçĕ йăвăр. Тӳсме çук чухăн пурăннине пула апшăмăшĕсем хăйсен ачисене проститутăкăсем туса йăлăрççĕ. Нумайăх пулаçăт пĕр пуйăн кутца пĕр ачана йăсăртран автомобильне таптаса вĕлернĕ. Çав ачан апшăне ачăшне кутца. „Убыткăсене саплама" тесе, 16 пин ҫлотăмăх укҫа панă. Çакăн хыçăн ачасем автомобильсен айне пулаçăт тĕк лĕмеле ӳссе кайнă. Суд тĕрĕслевĕ тăвăççĕ пара çанна палăртнă: вăл инкекленчен нумайăшĕсем апшăт-амăшĕсем хăйсен ачисене ирĕклĕрлесех автомобиль айне пулма йăнăран пулнă мĕн. Апшăт-амăшĕсем вилнĕ ачасемшĕн укҫалă пуçăйпу илес тесе çанăн пăк тăваççĕ.

(ТАСС).

Канаш—Шупашкар чукунҫул строителстви

44,9 километр тăршшĕ лини хывнă

Февралĕн 14 мĕшĕне 44,9 километр тăршшĕ лини хывнă. Унсăр пуçне 57-мĕш километрта лини хывма клеткăсем туса пĕтернĕ.

Строителствă планне тултарассипе 1-мĕш участкă кайра пырать. Вăл йăнăр уйăх планне пĕтĕмпе те 14,5 процент ҫеç тултарнă (вăл шутран ҫуртĕр тăвассине 8,8 процент пурнăçланă). Иккĕмĕш участкă та йăнăр уйăх планне 24,6 процент кăна тултарнă. Халĕ те ку участкăсенче ĕçсем йăпăх пыраççĕ. Прорабсем (Антипилогопа Баконов) ĕçе хăвартлатассишĕн вăйа хурса ĕçлени куранмасть.

Февраль уйăхĕнче лини хывнă ҫĕрте тата пысăкрах задачăсем тăраççĕ—Ман Çавалла Унăй шывĕсем урлă тунă кĕперсем ҫине çĕмĕрмăсем вырнаçтарса лартмала. Ку ĕçе тĕрĕс-грамăк тăрăх туса пыни кирлă.

Пайăнки куна лини хывма Çавал шывĕ патне ситичченех ҫул уçă.

Вăрман хатĕрлевĕнчи стахановла уйăхлăх

600 кубла метр хатĕрленĕ

ТУТАРКАС. „Искра" колхоз вăрман хатĕрлев ĕçне тимлĕн ӳстшанчĕ. Унăн план тăрăх 900 кубла метр касса хатĕрлемелех пулнă пулсан, вăл 600 кубла метр хатĕрлерĕ те ĕнтĕ.

Халĕ колхозникесем Н. Семенов бригадир йĕртсе пынине стахановла уйăхлăхра ĕç тухăçлăхне нихăçанхинчен ытла хĕпартассишĕн кĕрешеççĕ.

К. Петров.

Договора пурнăçларĕç

КАНАШ. Киве Шеллтем яленчи Сталин ячĕпе тăракан колхозăн договор тăрăх 350 кубла метр вăрман турттарма, Халĕ колхоз ăна ытлашшипех пурнăçларĕ. Вăл 365 кубла метр турттарса, плана 104 процент тултарнĕ. Вăрман турттарас ĕçре паха тĕслĕхсем кăтартса ĕçлекенсен ячĕпе ĕç ĕçрĕ. Ака Дмитрий Зайцев, Иван Изрмаков, Прокопий Куьмин ӳлташшем нормăна йăхăнах 150-шер процент, Григорий Авдеев 140 процент тултарса ĕçлерĕç.

С. Леонтйев.

Кĕскен

◆ Чечĕкассинчи (Вăрмар районĕ) „Аниш" колхоз 2 гектар ҫинче хăмла пахчи тăвать. Ку участкă ҫине 800 лав тислĕк, 300 лав торф кăларнă.

◆ Йĕнешкри (Патăрьел районĕ) тулли-мар вăтам шкулта вĕренекен Д. Козлов музыка ĕçне питĕ ӳратать. Вăл 5 ҫултах кипкаса выҫма вĕренĕ. Вăл пĕтĕмпе 36 кĕвĕ пĕлет.

◆ Анат-Ивашри (Йĕтĕрне районĕ) „Восток" колхоз иртнĕ ҫул вăйла тырпул туса илчĕ. Колхозникесен пурăнăçĕ куннăн кун пуйăнланса, кулăтурланса пырать. Савна кура халь колхоза кĕме 9 хуçалăх заявленин пачĕç.

Ответлă редактор ĕçĕсене тăваканĕ И. П. ПАВЛОВ—ПИНЕР.

Чăваш АССР Республикĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕ ҫумĕнчи физкулътурăпа спорт ĕçĕсен Чăваш республикăри активлă работникĕсенчен пĕри, физкулътурăпа спорт ĕçĕсен Шупашкар хула Комитечĕн инспекторĕ

Михаил Сергейевкч Смирнов

йăвăр чирпе чылай вăхăт чирленĕ хыççăн, 1938 ҫулхи февралĕн 15-мĕшĕнче ирхине 7 сехет те 30 минутра вăхăтсăр вилни ҫинчен хурланса пĕлтерет тата унăн семйине йăвăр хуйăхана тӳссе иртерме сĕнет.

Ӳтне февралĕн 16-мĕшĕнче 4 сехетре хватертен йĕлсе тухаççĕ: Чувашскайа урам, 4-мĕш ҫурт.

Академи театрĕнче

Февралĕн 16 мĕшĕнче

„ОТЕЛЛО"

Талон № 110

Автомашинăсен запăсне пайĕсем—

ĕçре пулнисем хăвăртран

ЫТЛАШШИ ПУР.

Кивелнишĕн хакне чакарса сутатпăр.

Адрес: Шупашкар, Карл Маркс урамĕ, 67.

ЧĂВАШАВТОГУЖТРЕСТ.

2—2

Чăваш АССР Государствă страховани тытăмне

ИНЖЕНЕР йе ТЕХНИК-строител кирлĕ.

ĔÇУКÇИ КИЛĔШӲ ТĂРАХ.

АДРЕС: Шупашкар, Карл Маркс урамĕ, 12 (картишĕнчен кĕмĕле) телефон 1—90

3—1

Пĕтĕм Сойӳзри Изобретателсен Обшчествин Чăваш АССР республикăнчи Совечĕ

Профсойӳзсен ҫуртĕнчи Чăвашсен Ачапăча техникăн Тĕп Ставци ҫуртне куснă (Калинин урамĕ, 15-мĕш № ҫурт).

Пĕтĕм Сойӳзри Изобретателсен Обшчествин Чăваш республикăнчи Совечĕ.

Февралăти буржуалă-демократилĕ революци

(Малалли)

чакрĕ. Вĕсем ҫуменче 15 пулемет, 12 тупă пур... Положенин тĕсме çук йăвăр.

Вăл Ставкăна каласа пĕтерничен „шанчăкăлă" сăрсем кай йăтăнисем пăхăнсемне пĕрлешнĕ.

Çапла революци ӳсĕ тери хăвăрт ӳссе пынине Государствăпа думи Вăхăтлăх комитечĕн Çар комиссийĕн материалĕсенчен аван курма пулăт[2].

Уйăхпа кун	кун вăхăтĕ	Восстани тăвакансен пĕтĕм ҫынăсем
Февраль	26-мĕш	Кăнтăр. 3-6 сех.	600 ҫын
„	27-мĕш	ирхине	10200 „
„	27-мĕш	кăнтăрла	25700 „
„	27-мĕш	кăскине	66700 „
„	28-мĕш	ирхине	72700 „
„	28-мĕш	кăнтăрла	112000 „
„	28-мĕш	кăскине	127000 „
Март	1-мĕ	ирхине	144700 „
„	1-мĕш	кăнтăр. (тĕл.)	170000 „

Революци мĕн пирки çак тери хăвăрт ӳсĕтернине ăнланатăпăр пăрса. Ленин ҫапла сырнă:

„Анчăх вăрçăра вăй пулни сирĕнтерессине хăвартлатнă йӳрăкăн фактор пулнă пулсан, Англипе Франци финанс капиталĕ, Англипе Франци империализмĕ Российăн октябрь-ноябрь капиталĕпе сыхăнса тăнăн сан-кризиса хăвăртлатнă фактор пулса тăнă. Ĕçĕн çав ĕнĕ, ват те -пахакскерĕ - сиенчĕ. Англипе Франци пресси нимĕн те шарламасăр, нимĕçе пресси пăра куранмасăр çар савăнса палăртăт. Пирĕн, марксистсем, чăнăхăва урă пуçпа йӳçран пăхмалла, империалистсен вăрçă вăрçаран пĕрремĕш ушкăн дипломатсемпе министрĕсем ĕçлеттерĕç. Ĕçлеттермалла сăйăнмачĕ те, вĕсем кăрçа вăйăсакан тенĕр ушкăнăн финанса çар конкурегĕçĕсем кăнăн тăрăсăн кăмăллă, те имеспе тăмала мар. Февралĕ март революцийĕнче пулса пыл ĕçсем пуçĕ-не сакăн сине усăсăн кăтартса парассĕ: Англипе Франци пĕлсĕлтăнăсем ăнăçăсемпе тăвăлчăсем ăнăçлăхсем тăрăх ӳсĕрĕçсем, ачах тĕрлĕ йышши, ачах тĕрлĕ йышши класс пăтĕрĕсем ачах хире-хирĕçле политикăлă тата социалла туртăм-сем пĕр çĕре пĕрлешĕрĕç. Çĕлемеле-ĕçлемеле" ентĕ пĕлтĕрĕç. Сăпайна сес революцин сак тери хăвăрт та — тут та тăвăлнăшĕн, сивĕлтĕн пăхса илмĕ—сăн пуçĕ-радикальăй сĕнтерĕç. Шăпах та: Англипе Франци империализмĕ Российăн октябрь-ноябрь капиталĕпе сыхăнса тăнăн сан-кризиса хăвăртлатнă фактор пулса тăнă. Вĕсем Константинополе Гучковсем, Сирипе Франци капиталисчĕсем, Месопотамипе... Англи капиталисĕсем пичĕ-тĕ-тĕ те тесе **империализмăн вăрçине малалла тăсас шутпа**, Россиăна мĕлйушшăн революцине тата хресчене тата те пĕтерес шутпа Милюковпа Гучкова К пĕрле влас илме тертĕç. Ку — пĕр ĕçчен. Тепĕр ĕçчен вара—пролетарисен тата халăх массисен (ҫуласемпе йăлсен чи мĕн пур чухăн халăх) **сăнăршăн, миршăн, чăн-чăн ирĕклĕхшĕн** пынă революцийĕпе тарăн йухăмĕ[1].

Петроградра ĕç пĕтĕпе пулнă. Анчăх Ставкăна патша фронтăн çарсене нумай-сăрма тытăннă. Сан çăрçи ҫуене диктатор подномочийĕсем парса Иванов Генерала, 1905 ҫулта Кронштадтри бостанин вăсĕрлăх чапа тухтăкĕçĕр, партина Анчăх Иванов генерала хăйĕн енчĕллĕ-Патша ячăн патне ăран-ăран ҫитнĕ. Куна та унăн çарĕсем часах революцилĕ салхăйсен агентчĕсемпе тата „сывăнăçсемпе" тăнăçланах пĕтĕм кăтра ҫынăсем, ăрсĕлесрен ăран-ăран тарса хăтăлнă ĕçчен-Николай П-мĕшпе Вилсем П-мĕшне кĕнĕ. Вăйлăха тапранăнă чухне унăн пĕр-„сепаратăй" влăçлăх тата сепаратăй мир пулăçăнине шанса тăрăлăр тата ăна пурăнăçа кĕртĕнĕрех), тӳрĕмĕн Николай Романова ҫырăнăва тăсас ҫине тăнăçлă пăхмалăх. Питĕ тăтăш пăлăçăн тăракан ситуацине пула **пачах тĕрлĕ йӳçӳсем, пачах тĕрлĕ йышши** класс пăтĕрĕсем пачах хире-хирĕçле политикăлă тата социалла туртăм-сем пĕр çĕре пĕрлешĕрĕç. „Çĕлемеле-ĕçлемеле" ентĕ пĕлтерĕç. Сăпайна сес революцин сак тери хăвăрт та — тут та тăвăлнăшĕн, сивĕлтĕн пăхса илмĕ—сăн пуçĕ-радикальăй сĕнтерĕç. Шăпах та: Англипе Франци империализмĕ Российăн октябрь-ноябрь капиталĕпе сыхăнса тăнăн сан-кризиса хăвăртлатнă фактор пулса тăнă. Вĕсем Константинополе Гучковсем, Сирипе Франци капиталисчĕсем, Месопотамипе... Англи капиталисĕсем пичĕ-тĕ-тĕ те тесе **империализмăн вăрçине малалла тăсас шутпа**, Россиăна мĕлйушшăн революцине тата хресчене тата те пĕтерес шутпа Милюковпа Гучкова К пĕрле влас илме тертĕç. Ку — пĕр ĕçчен. Тепĕр ĕçчен вара—пролетарисен тата халăх массисен (ҫуласемпе йăлсен

[1] Февральская революция 1917 г. „Красный архив", 1927 г., №2(21), стр. 19.

[2] Большевизация петроградского гарнизона. Материалăсемпе документсен сборникĕ. Ленинград, Ленинград облас издательстви, 1932 с., стр. VI.

[1] Ленин В. И. Письмо из далека. Соч. т. XX стр. 16—17.

„Чăваш коммунĕ" сырăнса кăлăхлă сăрсем: 12 уйăха—30 т., 6 уйăха—15 т., 3 уйăха—7 т. 50 пус, 1 уйăха—2 т. 50 пус. Хăçăнăрăйсене кайăхи пахăçсĕ.

Уполномоченный Чувашглавлита № 82. Гор. Чебоксары. Типография № 1 Чувашполиграфтреста. Заказ № 83. Тираж 15.500 25—94 см 1—1 п. л.